ჩრდილოეთ სოციალდემოკრატიული მუშათა partia

ამიერ-კავკასიის სოციალდემოკრატიულ მუშათა ორგანიზაციათა

კვირა, 26 ნოემბერი 1917 წ.

ელეფანი

ფასი 15 კაპ.

გაზეთი დგება: ერთი თვით 3 მან. 35 კაპ., ცალკე ნომერი ყველგან 15 კ. საზღვარგარეთ ორჯერ მეტი. განცხადების ფასი, როგორც პირველ გვერდზე, ისე მეოთხეზე, ვიტრინის სტრიქონი—50 კაპ. საშეღავათო განცხადება ჩვეულებრივი ზომის 8 ს. საჩქარო განცხადება უნდა მოტანილ იქნას არა უგვიანეს დილის 11 საა. საათისა, ხელმოუწერელი წერილები არ იბეჭდება. დაუბეჭდავ საგაზეთო მასალას რედაქცია არ ინახავს, ავტორებს უკან ვერ დაუბრუნებს და ამის შესახებ არც მიწერ-მოწერას კისრულობს.

ხელის მოწერილებმა ფული [illegible] სით. უნდა გამოგზავნილ[illegible] ящ. 199. Редакція [illegible] რესით გამოგზავნილ ფულს რედაქცია ვერ მიიღებს.

რედაქციაში პირადათ მოლაპარაკება შეძლება 10—12 საათამდე. რედაქციისა და კანტორის მისამართი: თფილისი, გოლოვინის პროსპექტი № 12. Тифлисъ Головинскій проспектъ № 12).

ტელეფონი 16—62.

№ 206 ორგანო ამიერ-კავკასიის სოციალდემოკრატიულ მუშათა ორგანიზაციებისა. № 206

19 ნოემბერს ხანგრძლივი ავადმყოფობის შემდეგ ქ. თფილისში გარდაიცვალა

იესე გიორგის ძე იორაიშვილი

რასაც ღრმა მწუხარებით აუწყებენ ნათესავებ, ნაცნობებ და მეგობრებს უბედური დედა ატ[illegible]ტო ვახტანგ ჯაყელის ასული, მამის ნაცვალი ასულ გიორგის ძე ღენტი და მეძანი: ნიკო (თეოფანე) და ბარნაბა ვახტანგის ძენ ჯაყელნი.

გულ-დამწყვარი მამა ილარიონ ხომერიკი, დედა ლიუდი ლომაძის ასული, ძმა ვასო, დები: ელენიჩკა და მარო, ნათლია სოფიო მიქელაძის ასული გოგოლაშვილისა, ნათლიას შვილი ვერდო გოგოლაშვილი, ბიძანები: მასიკო და კოწია ხომერიკები, ბიცოლები: მარინე და ლიზა, ბიძაშვილები: კატო, ალექსანდრა მიხაკო, და დიმიტრი, ბაბუა სიმონ ლომაძე, დეიდა ვერდო, დეიდაშვილები: მარუსია და სონია. სიძე ოქროპირ ღლონტი, მამიდაშვილები: ანეტა და ლიდა რუსაძენი, ძვირფასი ამხანაგი კ ლენაკ ცეცხლაძე და პროპ. ვერლამ კაკაბაძე—აუწყებენ ნათესავ, ნაცნობ და ამხანაგებს, რომ ორშაბათს, 27 ნოემბერს, დილის 10 საათზე ლიხაურში დაივანი და კონსტანტინეს ეკლესიაში იქნება გადახდილი წყლის წირვა და პანაშვიდი 19 წლის პროპორჩიკი

სოლომონ (სალიკო) ილარიონის ძე ხომერიკის

სულის მოსახსენებლად, რომელიც მოკლულ იქმნა გერმანიის ფრონტზე ხელჩართულ ბრძოლაში 27 ნოემბერს 1916 წელს და რომელიც მოსვენებულ იქნება სამშობლოში 12 მარტს 1917 წელს.

ოზურგეთის ქალაქის გამგეობა

იწვევს ქალაქის სამსახურში გამოცდილ ტეხნიკს მიწის მზომელს,

რომელსაც უნდა ჰქონდეს შეძენილი გამოცდილება ქალაქის სამსახურში.

თხოვნები მიიღება ოზურგეთის ქალაქის გამგეობაში ამ წლის 15 დეკემბრამდე. 2—2

ახალ სრულ-უფლებიან

ქართულ გიმნაზიაში

ორთავე სქესის ყმაწვილთათვის

სწავლა უკვე დაიწყო. **მიღება გრძელდება უეჭველად**, მიღებულების გადარჩევა მოხდება 20 და 21 დეკემბერს პირველ კლასში და მოსამზადებელ განყოფილებებში მოსათავსებლათ, მიხედვით მათი ცოდნისა, ნიჭისა, შრომის მოყვარეობისა და უნარისა. იანვარში მიღების მაგრეთვე კი ექნებათ გამოცდა დეკემბერში 22 და 23, იანვარში 5 და 8.

მისამართი: ვერის უმაღლესი პირველ-დაწყებ. სასწავლებელი, არაგვის ქ., სიმონოვის სახლი № 2

15—9 დამფუძნებელი ხ. და თ. **გრიაზნოვები.**

განცხადება

დღეს, კვირას, 26 ნოემბერს, მოხდება

საჯარო ვაჭრობა

ძალაძთა ქალაქის სარეზერვო ცხენებზე.

მისამართი, ნავთლუღი ქალაქის სასაკლაო, ქალაქთა ქალაქის სარეზერვო ეზო.

ვერის მუშათა კლუბი ს. ს. დ. მ. პ.

(ფიდელნი ქუჩა № 3)

კვირას, 26 ნოემბერს მართავს

ლექციას-ფარმოდგენას

1. ლექციას ამბ. ალ. ლომთათიძ ს: „მიმდინარე მომენტი და ამიერ კავკასიის ერები". 2. წარმოდგენილი იქნება: **მაღალოს უფროსი მუშა.** 3. **ბკუნია მეინის** (კომ. 1 მოქ. ცალკერძოისა).

მონაწილეობას მიიღებენ: ქ-ნი გოგოლაშვილი თ., რომანიშვილი, დეკანოძე სოფ., ნინიანი ნ. ბ-ბი: გოცირიძე ნ., ანაშვილი გრ., მინდიაშვილი ივ., მეტრეველი ალ., თავდგირიძე ალ., ჭანკვეტაძე ნ. დასაწყისი საღ. 7 ს.

კგილის სალაქიმო

და დენტატორია სელიანური კბილების

დაარსებული

ბ. ზაიკინა-ფინკარევიჩ

მიეს, თფილისი, მიხეილის პრ. ს. № 76.

ავადმყოფები მიიღებიან განუწყვეტლივ

დღისით და ღამით

ღამით მოკიზეოლა ეძიებენ.

მედიცინის დოქტორი

ბ. ბ. ფეგრაგიანცი

ჩამოვიდა ტ **განაახლა** ავადმყოფების **მიღება.** შინაგანი ავადმყოფობა, ელექტრო და გულის. იღებს ახალ რენტგენს—ელექტრო-წამლობის კაბინეტში; გასინჯვა და წამლობა სხეულებით. დიდი სალინოდი ინსტიტუტის ტიფოიდ ფიდ. ავადმყოფების, გულის და სხვა შინაგანი ავადმყოფობისათვის. ყოველდღე, დილის 9—1 საათამდე, საღამოს 6—8-მდე. ბებუთაშვილის ქუჩა № 23, ტელეფონი 7—92.

ექიმი ბ. ბ. ვეფხვაძე

ტომსკის უნივერსიტეტის ვენერიულ კლინიკის ორდინატორი ნამყოფი იღებს ავადმყოფებს კანისა და ვენერიულის სნეულებით ყოველ დღე 3—5 ნახ. საათამდე, ვარანცოფის ძეგლის პირდაპირ, ნიაბეზის ქუჩა, № 19.

ბ ი უ რ ო

მეოთხე რაიონულ კოლეგიის ს. ს. დ. მ. პ.

მოთავსებულია მე 6 სივ ქო გიმნაზიაში (ფიდელნის ქ. № 3) აქ შეიძლება გამოწერა გაზეთისა: „ერთობა", „ბორბა" და „ფიქარი". იყიდება სხვა და სხვა ბროშიურები. ბიურო ღია ყოველ-დღე: 4-დან 8 ს-დე.

ექიმი

ბ. დონხიანი

ყოფილი ახალციხელი ბარიშის მოადგილ კლინიკა იღებს

თვალის ტკივილებით ავადმყოფებს.

დღის 10—12 და საღამოს 4—7 საათამდე.

მიხეილის პრ., 76, (ზაიკინის კბილის სეექიმი).

ექიმი

დ. ი. ქორდანია

იღებს ავადმყოფებს შინაგან და ვენერიულ ავადმყოფობით, სიფილისი და მისი შედეგები სისხლ-ნაკლულობა, ქრონიკული მალარია და ქრონიკული ტრიპერი. საღამოს 5—7 საათამდე. **გარდა კვირისა.** გორის ქ. № 6 (ფიდელნი).

ექიმი ბ. ბ. მუხაძე

იღებს სადოსტაქრო ავადმყოფთ საღამოს 5—6 საათამდე **კვირა** დღის **გარდა,** მისამართი: **დიდი** მოთავრის ქუჩა № 67; ოფიციერთა ეკონომიური სახ. ზენობის პირდაპირ, სახ. ნაგიშვილისა. ტელეფონი № 5—77.

კბილის ექიმი

ძამულაიშვილი-ხოდნეკისამ

განაახლა ავადმყოფების მიღება დღის 10—1 საათამდე და საღამოს 5—6 საათამდე **გარდა** კვირისა. ოლდას ქ. № 22.

ექიმის თანაშემწე

ვლ. ი. თავართქილაძე

ლებულობს ავადმყოფებს ყოველ-დღე საღამოს 4—6 საათამდე. ყველაფერის ფასი, **ანს ქვეშ** წამლის შეშხაპუნება, **ფასაი** ტ ელექტროზაცია. **ტეხნიკური ქუჩა, № 4**

შავრაზმული აგიტაცია

ბოლშევიკ ეზმა ყოველგვარ ბოლოდინს გადაჭარბებს. „კავკასიელ რაბ." და „ბრძოლის" უპასუხისმგებლო მესვეურებმა ინსინუაციების და დაბეზღების საქმეში ბნელი რეაქციის გულშემატკივრებს ჰეარიჭკევიჩ—კრეშევანებს გაასწრეს და ამიერ კავკასიის რევოლუციონურ ორგანიზაციების წინააღმდეგ კავკასიის ფრონტის ჯარებს მოუწოდებენ ამბოხდადენ ამ რევოლიუციონურ ორგანიზაციების წინააღმდეგ. რომლის გარეშემო მთელი ამიერ კავკასიის დემოკრატია შემოკრებილა და მას თავიანთ ინტერესების გამომხატველათ სთვლის. ამიერ კავკასიაში თითქმის ყველგან არჩევნები მთავრდება და ყველგან ამორჩეულთა უმრავლესობა მენშევიკებსა და სხვა რევოლიუციონურ პარტიებს მხარს უჭერს და ყველგან მათ კანდიდატებს ათეთრებენ. ალბა პარლამენტში ანარქო-ბალანკისტები კავკასიის ფრონტს ჯარებს მოუწოდებენ, რომ ხალხებით გაფანტონ ამიერ კავკასიის რევოლიუციონური ცენტრები და მათი სურვილების გამოხატველი კომისარიატი. გულდასმით წაიკითხეთ „კავკასკი რაბ." № 207 და დარწმუნდებით, რა საშუალებას არ მიმართავენ ადგილობრივი ბოლშევიკები, რომ თავისი ანარქისტულ-ბალანკისტური უტოპია მრავალრიცხოვან რევოლიუციონურ დემოკრატიას ხალხებით თავს მოახვიონ და ძალმომრეობით საზოგადოებრივ ცხოვრებას სათავეში მიეტანონ. ამ შეთხზეულში ეცნი დემაგოგიის ზაფიერ შავრაზმულ „დანიანებს" ეწყვიან და კავკასიის ფრონტის ჯარებს საქვეყნოთ ეუბნებიან, თითქოს საქართველო და მასთან ერთად მთელი ამიერ კავკასია რუსეთს ჩამოშორდა და მენშევიკებ-ესერებმა შავინისტურ პარტიებთან შეთანხმებით კავკასიის დამოუკიდებლობა გამოაცხადესო. მერე საღ არის ამის საბუთი? რასაკვირველია არსად, თუ ბოლშევიკები შეიარაღებულ ჯარში და რუსის საზოგადოებაში ასეთ ზავრაზმულ აგიტაციას ეწევიან, ეს ხდება იმიტომ, რომ ბნელი ძალებით ისარგებლონ, ამიერ კავკასიის რევოლიუციონური ორგანიზაცია დაანგრიონ და მით ბოლშევიკურ ანარქიის ნიადაგი მოუმზადონ. მათასვე შავრაზმულ აგიტაციის მეშვეობით უნდათ მდგრეფ წყალში თევზები დაიჭირონ და უორგანიზაციო და შეუგნებელ ძალების მეშვეობით „ძალა-უფლება" ხელში ჩაიგდონ. დღეს „კავკ. რაბ." ასეთ პროვოკატორულ აგიტაციას მხარს დაუჭერენ ძველი მთავრობის ყოფილ მოხელეები, გოროდეცკი-ტიმოშკინის არმია. ასეთია ბოლშევიკური „ეშეშმარიტი რევოლიუციონური" არმია.

მერე არ იკითხავთ რაზე ირჯებიან ასე ეს ეშეტონები და რათ მოუწოდებენ ჯარებს ამიერ-კავკასიის რევოლიუციონურ ორგანიზაციების წინააღმდეგ? იმიტომ, რომ ამიერ-კავკასიის შეგნებულმა დემოკრატიამ და ჯარმა ლენინ-ტროცკის უპასუხისმგებელ „მთავრობა" ცენტრალურ მთავრობათ არ ალიარა და მათ რევოლიუციის დამდუპველ ავანტიურას, მათ მიერ წამოსროლილ სოციალისტურ რევოლიუციის ლოზუნგს მხარი არ დაუჭერია და ასეთი უტოპიური ექსპერიმენტები სასტიკათ დაგმო. და მერე განა მარტო ამიერ-კავკასია არ სცნობს ლენინ-ტროცკის მთავრობას? თვით შიდა თუ ეთის დემოკრატიის უმრავლესობა, სოციალისტური პარტიების წარმომადგენლები და საუკეთესო მარქსისტები ლენინ-ტროცკის ბლანკისტურ უტოპიას გმობენ და მას საშინელ სამოქალაქო ომს ამიერ-კავკასიის ერთა სისხლის დღრეს ზედ დაუდგამენ.

ეი რა სწადიათ ადგილობრივ ბოლშევიკებს და ეი რაგზით სურთ თავიანთ უტოპიის განხორციელება. მაგრამ ამიერ კავკასიის დემოკრატია და მისი ადეკვატური ხელმძღვანელები ბოლშევიკების ასეთ შავრაზმულ დემაგოგიას არ შეუშინდებიან; უკანასკნელები რუსეთის დემოკრატიასთან ერთად მასთან ხელჩაკიდებული ლენინ-ტროცკის საშინელ ავანტიურას ბოლოს მოუღებენ და ამიერ კავკასიის და რუსეთის დემოკრატია კვლავ ჩვეულებრივი გზით მტკიცედ იმუშავებს მარქსისტულ პარტიის გასაძლიერებლათ. მხოლოდ ღღეიდან კი ჩვენ გვეცოდინება, რომ ადგილობრივ ბოლშევიკები შავრაზმელების მოცეშლათ გადაიქცევ და ყველა მასალოდნელ ექსცესებში მხოლოდ და მხოლოდ ისინი იქნებიან პასუხის მგებელი. ამას არ დაუფუძებს ამიერ კავკასიის და მთელი რუსეთის შეგნებული დემოკრატია და მათ შესაფერ სახელს უწოდებს. ადგილობრივ ბოლშევიკებმა ერთხელ და სამუდამოთ რევოლიუციონურ პარტიასთან ყოველგვარი კავშირი გაწყვიტეს და შავრაზმელების ბანაკში გადაბარდენ.

გალუბოვიკები და პრესის თავისუფლება

ჩვენს სოციალ-დემოკრატიულს პროგრამაში, რომელსაც წინეთ ბოლშევიკებიც ცნობდენ, სხვათა შორის, ერთი ასეთი მოთხოვნილებაც არის შეტანილი: **თავისუფლება პრესის, ანუ ბეჭდვითი სიტყვისა.**

თავისუფალი სიტყვა ერთი მძლავრ იარაღთაგანია ადამიანის კულტურულ ცხოვრებაში. მით მეტი მნიშვნელობა აქვს თავისუფალ სიტყვას, როცა ის დაწერილია. ასეთი სიტყვა მთელ დედამიწას ეფინება. ეს არის თავისუფალი პრესა.

მეფის ჯალათებს ის არ ეშინოდათ ჩვენთვის, ბევრი მებრძოლი გამოგზავნეს წუთისოფელს პრესის თავისუფლებისათვ ს ბრძოლაში. იყო დრო, როცა ბოლშევიკები ჩვენთან ერთად იბრძოდენ პრესის თავისუფლებისათვის.

დღეს რას ვხედავთ? ბოლშევიკებმა სისხლით და რკინით შექმნეს მთავრობა, რომელსაც თითონ მუშათა და გლეხთა მთავრობას უწოდებენ, ამ მთავრობის დროშაზე დაწერეს სოციალიზმის დღესვე განხორციელება, ნავ და მშვიდობა.

ვინ წარმოიდგენდა, რომ სოციალიზმის პირველ საფეხურზე ბოლშევიკები მოსპობდენ იცით რას? პრესის თავისუფლებას.

საუბედურო ეს სამარცხვინო მოვლენა ნამდვილი ფაქტია.

პირველ ხანებში ეს ჩვენ არ გვჯეროდა, არ სჯეროდა ეს არც ბოლშევიკებს. ასეთს კეთილსაც ქონდა ადგილი. ერთ კრებაზე ბოლშევიკებთან კამათის დროს ერთმა ორატორმა კრებას აუწყა ცნობა ბოლშევიკების მიერ გაზეთების დახურვის შესახებ. ეს ცნობა ბოლშევიკებს კიდევ არ ქონდათ მიღებული. ერთი ადგილობრივი ასტეხეს ბოლშევიკებმა,—მენშევიკები ტყუილ ხმებს ავრცელებთო.

დღეს ეს ყველასათვის ცხადია. მაგრამ, საკვირველია, რომ დღეს არა თუ არ სცხვენიათ ბოლშევიკებს, ამ ფაქტს ამართლებენ კიდეც.

„ბრძოლა" სწერს: „წერის და ბეჭდვის თავისუფლებას ჩვენ მივსცემთ ყველას, ნაზოლოდ ჯერ კიდევ დამთავრდეს ბრძოლა პროლეტარიატს და ბურჟუას შორის", რას ნიშნავს ეს: უტიფრობას თუ მსხვრობას? ბოლშევიკებმა გამოაცხადეს: ეს რევოლიუცია სოციალისტურ რევოლიუციის დასაწყისიაო. ცხადია, ბრძოლა დიდ ხანს გაგრძელდება. ნუ თუ ამ ხანის განმავლობაში პრესის თავისუფლება მოსპობილი უნდა იქნეს?

გამოდის, რომ ან ბოლშევიკურათ უნდა სწერო, ან სულ უნდა აიღო ხელი წერაზე.

როგორ გვგონან ბოლშევიკები უკვდავ შჩედრინის გუბერნატორს!

რიცა ჩვენ დავწერეთ ბოლშევიკები ხიშტებზე სხედანო, მათ ისტერიკა მოუვიდათ სიბრაზისაგან. რა არის ეს თუ არ ხიშტზე ჯდომა. ეეშმარიტად გაკოტრებული უნდა იყოს პარტია, რომელიც არ კმაყოფილდება პრესის თავისუფლების მოსპობით და გამართლებასაც კი ცდილობს ამ ბარბაროსობის. დანიის სამყაროში რიგზე ვერ უნდა იყვეს ყველაფერი. ასეთია ბოლშევიკების დერეფანი! ეს ჩვენ არ გვეკვირს, მაგრამ მუშა ფ. თ—ია სწორეთ ღიდი ხუმარა უნდა იყოს. „ბრძოლის" ამავე ნომერში, რომელშიც პრესის თავისუფლებას ეკამათებიან მხოლოდ ბურჟუაზიის მოსპობის შემდეგ, ეს ფ. თ—ია გამომდგარა და **ფაყვეფურებს** ნ. ჟორდანიას და სხვებს: „ჩვენ დღეს სოციალისტურ რევოლიუციას არ ვახდენთ, ნუ დაფრთხებით... ჩვენ თქვენგან რაც ვისწავლეთ, იმ გზით მივდივართ".

სცდებიო, ოხუნჯო ამხანაგო! ჟორდანია ამას ვერ გასწავლიდა. მეტსაც ვიტ ვით: ლენინსაც არ უსწავლია ეს.

მხოლოდ ეფეფების ხელში ალებამ აუნია დავთარი თქვენს ლენინს. ტყვილა კი არ არის ნაქმაი: ბედაურები დაუხიცნენო.

ჩვენ ცოდვილებს გვეგონა, რომ ეს როლი პრესის ჯალათისა ნიკო რომანოვს უფრო შეეფერებოდა. მოვტყუვდით: ნიკო რომანოვს ლორსეული მემკვიდრე დაუჩენია: ეს არის ვლადიმერ ლენინი.

გალუბოვიკები გაქცევლან

თფილისელი ბოლშევიკები ამკარათ გამოვიდენ კავკასიის დროებით მთავრობის წინააღმდეგ.

რა საშუალებებს ხმარობენ ისინი, ვის, რომელ ორგანიზაციას ეყრდნობიან, ან რას უწუნებენ მთავრობას? იქნებ ისინი ერთებენ, ერთ ორგანიზაციაში უმობენ მუშებს, გლეხებს და საერთოდ წვრილ ხალხს წინააღმდეგ იმ მთავრობისა, რომელიც ხალხის ინტერესებს ფეხს ქვეშ სთელავ?

რას აკეთებს ახალი კავკასიის მთავრობ? ის უკვე შეუდგა მთავარ რეფორმების განხორციელებას. ის მედგრად ადგია იმ გზას, რომ მიწები გადაეცეს გლეხებს, გაუქმდეს წოდებრიობა, ჩამოვარდეს ზაფი. მან უკვე გამოაცხადა შეარიგებელი მოლაპარაკების დაწყება ოსმალეთთან სხვა ფრონტებთან შეთანხმებით.

ცხადია, კავკასიის ახალი მთავრობა ხალხს ემსახურება.

ვინ შექმნა ეს მთავრობა?

მუშათა, გლეხთა და სალდათთა საბჭოების ცენტრებმა. ცხადია ეს მთავრობა არ არის არამკითხეთა მთავრობა.

მაშ რას უკერენენ ჩვენი ბოლშევიკები ამ მთავრობას, რაში სდებენ მას ბრალს? იმაში, რომ კავკასიის მთავრობა არ სცნობს ლენინის მთავრობას, მთავრობას სახალხო კომისართა საბჭოისას.

ასე იქცევა კავკასიის კომისარიატი არა თავისი ნებიანობის მოსაკლავად, ასე იქცევა ის იმიტომ, რომ ამას ავალებს მას კავკასიის დემოკრატია. სხვანაირათ არ შეიძლება მოქცევა, რადგან ლენინის მთავრობა არ არის ნამდვილი მთავრობა, რადგან მას არ სცნობს მთელი რუსეთი. თითონ ბოლშევიკებსაც არ სჯერათ ამ მათი მთავრობის მუდმივი ხასიათი, რადგან თითონ არა ერთხელ გაუმართავთ მოლაპარაკება სხვა პარტიებთან და ჯაუფებთან, რათა შეთანხმებულყვნენ ისეთი მთავრობის შესადგენად, რომელიც მთელი ერის მიერ იქნებოდა ცნობილი.

ჩვენ რომ დარწმუნებული ვიყვეთ იმაში, რომ რუსეთის ხსნა ხმოლოდ და მხოლოდ ბოლშევიკების მთავრობას შეუძლია, რასაკვირველია, ხმარს დაუჭერდით ლენინს. მაგრამ ჩვენ შემცდარათ და დაბეზეოვდ ვთვლით ლენინის ავანტიურას. როგორ შეგვეძლო ჩვენ მისთვ ს ხმარი დაგვეჭირა?

ჩვენ არც პილატესავით დაგვიბანია ხელი, როგორც ამას ბოლშევიკები იმეორებენ თუთიყუშივით.

პირიქით, ჩვენ თავიდან ვიცავთ იმ აზრს, რომ საჭიროა შერიგება და შეთანხმება იმ ხალხთან, რომელიც ლენინის დემაგოგიით არის გატაცებული.

ეს დავალა კავკასიის დემოკრატიამ ადგილობრივ მთავრობას და ეს უკანასკნელ ც ასრულებს ამ დავალებას. ამ მიზით კავკასიის კომისარიატი ყველაზე საყვედურს გარეშე სდგას, ის ასრულებს ხალხის ნებას.

ცხადია, საჭიროა არა ამ კომისარიატის წინააღმდეგ ბრძოლა, რადგან ის ხალხის სურვილებს ასრულებს.

ბოლშევიკები კი მოუწოდებენ სწორეთ ამ კომისარიატის წინააღმდეგ საბრძოლველად.

მაგრამ იქნებ ხალხს მიმართავენ მოწოდებით.

არა! ბოლშევიკებმა კარგათ იციან, რომ კავკასიის ხალხი ამ მთავრობას მხარს უჭერს!

ამიტომ ბოლშევიკები მიმართავენ ჯარს.

გრძნობენ თუ არა ისინი, რომ ამით ძლიერებენ კონტრ-რევოლიუციას? გრძნობენ თუ არა ისინი, რომ ეს არის სამოქალაქო ომის გამოწვევა? ჯარის ამბოხებრობა ხალხის წინააღმდეგ—რა არ ს ეს თუ არა შავრაზმელობ?

მოწოდების კილოც საკვირველია ავტორების დარსებმ: „დუბინინი ხიშტებზე ადეს სალდათებმა", პ ე ვალკი მთავრობის მოწინააღმდეგეს, „ალეკინის მომხრეა" და ს.ხ.

ეს კარგად დაახასიათოს ჩვენმა დემოკრატიამ: იმ დროს, როცა საჭიროა რევოლიუციონურ ძალთა გაერთიანება, ისინი ჯარს ხალხის წინააღმდეგ ამხეკრებენ!

ბრძოლა სოციალისტურ ბანაკში გადმოვიდა შავრაზმელებს!

ᲞᲠᲔᲡᲐ

ეროვნულმა ყრილობამ ერთობ მხიარულ გუნებაზე დააყენა ჩვენი ნაციონალისტები და ამ მხიარულებამ მათ ყველაფერი დავიწყა.

მათ დავიწყდათ, რომ ეროვნული განთავისუფლებაც, როგორც ყოველგვარი თავისუფლება, დამოკიდებულია ძალთა განწყობილებაზე.

ეი რას სწერს „საქართველო“-ში (№ 260 „ისტორიული წამები“) გრ. რობაქიძე.

„ყრილობაზე გაისმოდა ერთი რამ დამფერქრებელიც. ყველა იმას ამტკიცებდა, რომ საქართველოს თავისუფლება ნაყოფია რუსეთის რევოლიუციისა“.

მერე რითი ამტკიცებს „საქართველო“ წინადადებას?

დაუგდეთ ყური: „ერი, რომელიც ჭქმნის ასეთს ერთსულოვანს ყრილობას... „თავისუფალია“ თავისგნით და მაშასადამე იმ თავითვე თავისუფალია: იგი ასეთს ერს მხოლოდ უხეშ მონობას იცილებს თავიდგან“.

ასეთია ჩვენი მცონარე ინტელიგენციის ფილოსოფია; თურმე საკმაოა **ერთსულოვნება**, რომ ეროვნული თავისუფლება მოიპოვო!

ეს ერთსულოვნობა ისე იტაცებს ჩვენს ნაციონალისტებს, რომ მათ ყველაგან ლანდღვიან ის. ნაციონალისტებმა წარმოდგინეს, რომ ამიერიდან ადარ არსებობს ჩვენში დიდი და პატარა, ღარიბი და მდიდარი, მყვლეფელი და გაყვლეფილი.

მოვუსმინოთ თვით „საქართველოს“: „ამ ყრილობაზე ჩვენ შეგვცნეთ უკანასკნელს წვეთამდე, რომ საქართველო უფრო დიდი ყოფილა, ვიდრე რომელიმე „დოლმა“, „პროგრამა“, „ლოზუნგი“!

მელას რაც აგონდებოდა, ის ესიზმრებოდაო, ამაზეა ნათქვამი!

***

ბალშევიკები სიტყვების რახარუხს ვერ გასცილებიან. საბუთები, და აბუთებული მსჯელობა მათ არ ეხერხებათ. სიმაგიერით ლანდღვა-გინებით ცდილობენ ფონს გასვლას. წაიკითხეთ მათი „პრესა“ „ბრძოლის“ № 42-ში. იქ თქვენ იპოვით ასეთს ეპიტეტებს: „უმარილო მეპრესე“, „საწყალი ავტორი“, „უბედური ავტორი“ და სხვ. ენა მახვილობის მაგიერ რომ ჭკუა მახვილობა გამოჩინა ბალშევიკ მეპრესეს, უმჯობესი იქნებოდა, თუ ძალა შესწევდა უნდა დაირღვიოს, ჩვენი მთავარი დებულებები. ჩვენ ვამბობდით, რომ ბალშევიკებმა ისარგებლეს უხეში ძალით, ანგარიში არ გაუწიეს ცხოვრების პირობებს და მოინდომეს მთელი რუსეთის დემოკრატიის დამორჩილება. ამისთვის მათ გარეკეს დემოკრატიული ორგანიზაციები, დახურეს გაზეთები და სხვ. გაამართლეს თუ არა ბალშევიკებმა ეს დებულებები? პირიქით, ისინი ცინიკურათ იმართლებენ თავს: „სამხ. რევოლიუციონერმა კომიტეტმა გარეკა მხოლოთ კონტრ რევოლიუციონური დუმა (მოსკოვში), რომელმაც სამკვდრო-სასიცოცხლო ომი გამოუცხადა ოქტომბრის რევოლიუციის მომხრეებს“.

რას ნიშნავს ეს, თუ არა მკითხველის სასაცილოთ აგდებას? ჩვენ ვეუბნებით, რომ მათ გარეკეს საყოველთაო ხმის მიცემით არჩეული „დუმა“, ხოლო ისინი გვიპასუხებენ—იმიტომ გარეკეთ, რომ ჩვენს წინააღმდეგ წავიდაო.

ასევე ციონ ჟურნალ იმართლებენ თავს გაზეთების დახურვიაც!

დემაგოგობამ ისე დააბრმავა ჩვენგური ბალშევიკები, რომ საქვეყნოთ ტრაბახობენ: „მილიონჯერ მეტი სარგებლობა მოვუტანეთ მშრომელ ხალხს ხუთიოდ დღეში, ვიდრე მენშევიკ-ეერენსკის მთავრობამ რვა თვის განმავლობაშიო“.

ასეთი ბრმა ხალხი, რასაკვირველია, ვერ გაიგებდა ჩვენს შენიშვნას მათის დონკიხოტური მოდვაწეობის შესახებ: ჩვენ მოვუყვანეთ გორკის ნაწარმოებიდან სიტყვები „რაინდის სიგიჟე“, მათ კი ეს სილაჩრეთ გაიგეს და გვასწავლიან: „გაბედულება, გაბედულება, კიდევ გაბედულებაო“.

დახურეთ სოციალისტური გაზეთები, გარდა ბალშევიკურისა, გაუქმეთ პირადენების ხელშეუხებლობა, გარეკეთ დემოკრატიული ორგანიზაციები, თუ ბალშევიკობა არ იწამონ. ეს არის გაბედულება ტრეპოვის, რომელიც ამბობდა „პატრონებს ნუ დაიშურებთო“, ეს არის გაბედულება ენდარმ ტრეშჩენკოსი, რომელზეც ლენინ მუშები ამოხოცა.

რა აქვს ასეთს გაბედულებას საერთო პროლეტარიატის მოძღვრებასთან?

საიდუმლო ხელშეკრულება

მოქალაქე ტროცკი აქვეყნებს საიდუმლო მიწერ მოწერას რუსეთის ძველ მთავრობასა და მოკავშირეებს შორის. დღემდის გამოქვეყნებულ დოკუმენტებში ჩვენთვის ახალი არაფერია. დიდი ხანია ვიცოდით, რომ რუსეთი მცირე აზიის და კონსტანტინოპოლის ხელში ჩაგდებას ლამობდა. ინგლისი არაბეთის ვილოთმდა სამთავროს აარსებდა თავის მფარველობის ქვეშ. საფრანგეთის მთავრობა რეინის მარჯვენა ხაპირს, გერმანელებით დასახლებულს, ჩამოჭრას ეპირებოდა. ჩვენ ისიც ვიცით, რომ ცენტრალურ იმპერიების (გერმანია-ავსტრია) ხელშეკრულობით, გერმანიას უნდა მიეღო ბელგიის დიდი ნაწილი და ბალტიის მბარე, ავსტრიას—სერბია-ჩერნოგორია. ოსმალეთი უნდა გამხდარიყო გერმანიის ვასალი. ყველაფერი ეს ვიცოდით. მიუხედავათ ამისა, საიდუმლო დოკუმენტების გამოქვეყნებას ერთი კარგი შედეგი მოაქვს. მიუხედავათ იმისა, რომ ტროცკი აქვეყნებს ჯერ-ჯერობით მხოლოდ მიწერ-მოწერას, საზოგადოების ფართო მასა, უბრალო „ობივატელი“ თავის თვალით ხედავს, თუ რა მიზნები ჰქონია იმპერიალისტურ მთავრობებს ამ ომის დროს. თუ მოახერხეს საფრანგეთ-ინგლისის ჩვენმა თანამოაზრეებმა ამ დოკუმენტების სახალხოთ გავრცელება, ის შესაფერი ნაყოფს გამოიღებს და ინტერნაციონალისტურ ცნობიერებას გაანვითარებს და ზავის მომხრეების მუშაობას ხელს შეუწყობს.

ჩვენ სრულებით ვერ გავიზიარებთ ლენინ-ტროცკის პოლიტიკურ მოქმედებას და ამას საჯაროთ ვაცხადებთ. ვერ გავიზიარებთ არა იმიტომ, თითქოს ზოგიერთი დეკრეტები გვაფრთხობდეს. სრულებითაც არა. მაგრამ ჩვენ ვიცნობთ ტროცკის ნაწერებს ამ ომის დროს. ვიცით მისი რწმენა, რომ რუსეთმა სოციალისტურ რევოლიუციაში ფეხი შესდგა და ამისთვის ის სრულებით მზათაა. ამას იმეორებდა ის წ მდაუწუმ საზღვარგარეთელ პრესაში. ამ შეხედულებას ჩვენ იქაც ვებრძოდით და აქაც უნდა სასტიკად ვებრძოლოთ. მაგრამ რიდესაც რუსეთის ბურჟუაზიული პრესა „რუსკოე სლოვოს“ მეთაურობით საიდუმლო მიწერ-მოწერის გამოქვეყნებას უდიდეს სიბოროტეთ სთვლის, ჩვენ უნდა აშკარად ვსთქვათ, რომ პუშმარიტი დემოკრატია, და საიდუმლო ხელშეკრულება ერთად ვერ მოთავსდება.

ჩვენ კარგად ვაფასებთ ბურჟუაზიული მწერლების ყვირილს „სამშობლოს მოდალატეობაზედ“.

როდესაც საფრანგეთის ციმბერვალდელები, მუშების წარმომადგენლები, შეხვდენ ომის დროს თავიანთ გერმანელ თანამოაზრეებს, მთელი პატრიოტული საფრანგეთი აყაყანდა და მოითხოვა ჩვენი თანამოაზრეების დატუსაღება. „საფრანგეთის დეპუტატ ბრიზონმა როგორ ჩამოართვა ხელი გერმანელ ლიბკნეხტსო!“

ხოლო როდესაც ამას წინედ საფრანგეთის ბურჟუაზიის წარმომადგენელმა არისტიდ ბრიანმა მოლაპარაკება გამართა გერმანიის იუნკერების წარმომადგენელ თავად ბიულოვთან, საფრანგეთის პრესა ამას არხეინად შეხვდა. თითქმის ეს ყოფილიყოს ბუნებრივი და პატრიოტიული.

რაც უნდა სთქვას ბურჟუაზიულმა პრესამ დემოკრატია ვალდებულია იმპერიალისტებს ნილები ახადოს. აშკარა და ყველასათვის ნათელი საგარეო პოლიტიკა—ასეთია ჩვენი პროგრამა. ასეთი უნდა იყოს ყველგან და ყველასათვის,

ბ. თეკლათელი.

რეზოლიუციები

მიღებული ქართულ ეროვნულ ყრილობაზე.

4

ᲐᲓᲛᲘᲜᲘᲡᲢᲠᲐᲪᲘᲐ.

პირველმა ეროვნულმა ყრილობამ მიიღო რა მხედველობაში:

1) რომ ადმინისტრატიული თვითნებობა, სასამართლოს და ადმინისტრატიული ფუნქციების ერთმანეთში არევა ძირიანად ეწინააღმდეგება ადამიანის და მოქალაქის ელემენტარულ უფლებათ;

2) რომ საუკეთესო რესპუბლიკანური ნორმებიც ვერ მიაღწევენ თავიანთ მიზნებს, თუ არ არსებობენ შესაფერი ადმ. კომიტეტები;

3) რომ მხოლოდ ხალხის მიერვე შექმნილ და მის კონტროლ ქვეშ მყოფ ადმინისტრაციას შეუძლია დაიცვას რესპუბლიკანური კანონები—დადგინა:

ა) წესიერების დამცველი ადმინისტრაცია-მილიცია მთელი თავისი შემადგენლობით უნდა იმყოფებოდეს თვითმართველობის განკარგულებაში. თვითმართველობა ადგენს და ხელმძღვანელობს მას თანახმად საერთო შეუშუშავებულ დებულებისა და მაშინაც-კი, როდესაც წესიერების დამცველი ადმინისტრაცია მოქმედობს ავტონომიურად, ის იმყოფება თვითმართველობის საერთო კონტროლის ქვეშ.

ბ) არავითარი სასამართლის ფუნქციები არ შეიძლება მიენიჭოს ადმინისტრაციას.

გ) ყოველივე უკანონო მოქმედებისათვის ადმინისტრატიული პირები პასუხისმგებელნი არიან სასამართლოს წინაშე და ყველა მოქალაქეს ნება აქვს განსაჩივრის ადმინისტრაციის უკანონო მოქმედება.

დ) ყრილობა აუცილებლივ სცნობს, რომ სასოფლო, საჩაიონო და სამაზრო ადმინისტრაციულ ორგანოებში დაუყოვნებლივ მიხდეს სრული ნაციონალიზაცია: შემოღებულ იქნას საქმის წარმოება ქართულ ენაზე. საგუბერნიო და სასოლო ადმინისტრატიული ორგანოების ნაციონალიზაცია მოხდეს თანდათანობით, რომ სხვა ერების ინტერესები არ შეილახოს.

ე) მთელი ადმინისტრაცია უნდა იყოს ავანგარდი რევოლიუციის დასაცავათ და მუდამ მზად უნდა იყოს კონტრ-რევოლიუციასთან გასამკლავებლად.

ვ) ეროვნული ყრილობა სცნობს, რომ დღეს ადმინისტრაცია-მილიცია არის რევოლიუციით მოპოვებულ უფლებათა დამცველი და მხურვალეთ მოუწოდებს ყველა მოქალაქეს, განსაკუთრებით ჯარისკაცებს და აფიცრებს, რომ თავიანთი ცოდნა, გამოცდილება და გამბედაობა მოახმარონ ამ საპასუხისმგებლო და საპატიო მოღვაწეობას.

ნ.

თ.-ᲐᲮᲜ. ᲛᲘᲔᲠ ᲒᲐᲓᲐᲛᲬᲧᲕᲔᲣᲚᲘ ᲫᲣᲜᲔᲑᲐ.

საქართველოს ეროვნულმა ყრილობამ მოისმინა ქართველ თავად-აზნაურობის ორივე გუბერნიის წარმომძღოლთა მოხსენებანი იმის შესახებ, რომ თავად-აზნაურობის დადგენილებით 29 ოქტ. და 8 ნოემბრის თარიღებით, მთელი მისი, ორივე გუბერნიის თავად-აზნაურობისა, კოლექტიური ქონება, ქონებრივი უფლებები და ვალდებულებანი აღიარებულია ქართველ ერის ავლადიდებათ და უნდა გადაეცეს, ვიდრე საქართველოს თვითმართველობის საჯარო უფლებრივი ორგანო დაარსდებოდეს, საქართველოს ეროვნულ საბჭოს. დაევალოს ხსენებულ საბჭოს ჩაიბაროს ქართველ თავად-აზნაურობის წ ნამძღოლთა და დეპუტატთა საკრებულოდან მისი, თავად-აზნაურობის, როგორც წოდებრივი ორგანიზაციის, უძრავი და მოძრავი ქონება, ქონებრივი უფლებები და მიიღოს აგრეთვე მისი ვალდებულებანი, ჩაიბაროს თავად-აზნაურობის საკრებულოთაგან საქმეები და არქივები.

იკისროს ამ ქონების მოგება პატრონობა და ვალდებულებათა აღსრულება და მიიღოს ყოველივე საშუალება, რათა თავად-აზნაურობის ქონებრივი უფლებანი უკლებლივ და მთლიანათ ჩაბარდეს მას.

6.

ᲡᲐᲮᲡᲐᲛᲐᲠᲗᲚᲝ.

იურიდიული სექცია თავის მუშაობაში იმ მოსაზრებით ხელმძღვანელობდა, რომ მისი მუშაობის მთავარ საგანს შეადგენს სამოსამართლო ნაწილის რეორგანიზაცია საქართველოში და ამ საკითხთან დაკავშირებული უსაჭროესი რეფორმები.

იურიდიული სექცია ვერ იკისრებს შეიმუშავოს საკანონმდებლო აქტი და ამიტომ გადმოსთქვამს ხხოლოდ ზოგადი ხასიათის საპრინციპო მოსაზრებებს.

ამ რიგად სექციამ განსაზღვრა საგანი თავისი მუშაობისა ერთის მხრით სამოსამართლო ნაწილის ნაციონალიზაციით და მეორეს მხრით კი არსებულ სამოსამართლო წყობილების რეორგანიზაციით—ზოგი ინსტიტუტის გაუქმებით და ზოგის ახლად შექმნით.

თანახმად ამ ხელმძღვანელ მოსაზრებისა იურიდიულმა სექციამ საჭიროდ სცნო:

ა) დაუყოვნებლივ უნდა გაუქმებულ იქნას ინსტიტუტი სასოფლო სასამართლოსი და საერთოდ საგანგებო საგლეხო კანონმდებლობა, ვითარცა ნაშთი ძველი წყობილებისა და მის წოდებრივ არსის გამოხატულება.

ბ) აგრეთვე გაუქმებულ უნდა იქნას სამჯერ ნო სასამართლოც და სამ ჯერ საქმეთა წარმოება უნდა გადაეცეს საერთო სამოქალაქო სასამართლოს.

გ) უნდა დაწესებულ იქნას ინსტიტუტი მომრიგებელ მოსამართლეთა, რომელთაც ირჩევს ქალაქის და ერობის თვითმმართველობა. მომრიგებელ მოსამართლეთა ყრილობა ხსენებულ ინსტიტუტისათვის იქნება მეორე ინსტანციათ.

დ) სოფლო სასამართლოსი და სასამართლო პალატის წყობილება უნდა შეიცვალოს ამ სახით.

სოფლო სასამართლო ქვემდებარე საქმეების პირველ ინსტანციათ უნდა დარჩეს, ხოლო სისხლის სამართლის საქმეებისათვის უნდა დაწესებულ იქნას ნაფიც მსჯულთა ინსტიტუტი.

სასამართლო პალატა უნდა დარჩეს საპელიაციო ინსტანციათ სოფლო სასამართლოში განხილულ სამოქალაქო საქმეებისთვის.

ე) ყველა ხარისხის სასამართლოებისათვის უნდა დაწესებულ იქნას საქართველოში ერთი საკასაციო ინსტანცია—სენატი, ანუ საკასაციო სასამართლო.

ვ) უნდა გადასინჯულ იქნას დებულებანი ნაფიც ვექილთა წოდებრივ ორგანიზაციისა და კერძო ვექილთა ინსტიტუტის შესახებ.

ზ) უნდა გაუქმებულ იქნას არსებული თანამდებობა მომრიგებელ მოსამართლის თანაშეწყისა ფუნქციებით და დაწესებულ იქნას დამოუკიდებელ გამომძიებელთა ინსტიტუტი.

თ) საქართველოს ტერიტორიაზე სამართალი ყველა ინსტანციაში საერთო წესით უნდა სწარმოებდეს ქართულ ენაზე, მაგრამ ეროვნულ უმცირესობათა ენების უფლება დაცულ უნდა იქნას საგანგებო კანონით.

ი) ვიდრე შეიქმნებოდეს ახალი კანონებიმოსამართლე უნდა სარგებლობდეს აწ არსებული კანონებით.

ყველა ეს უსაჭროესი რეფორმა სასამართლო ნაწილისა ისეთი უცილობელი რამ მოთხოვნილება და უფუო პირობაა გრის ცხოვრების ახალ საფუძველზე აგებისა, რომ იურიდიულმა სექციამ საჭიროთ არ სცნო დაესაბუთებინა თითოეული თვისი დადგენილება.

ამასთანავე იურიდიული სექცია საჭიროთ სცნობს, რომ აქ წარმოდგენილი ყველა დებულების დაწვრილებითი შეშუშავება და განხორციელება ეროვნულმა ყრილობამ უნდა მიანდოს ეროვნულ საბჭოს, რომელიც იმოქმედებს ამიერ კავკასიის კომისარიატთან შეთანხმებით.

საქართველოს ეროვნულ საგჯოს შემადგენლობა

მენშევიკები: ნიკ ჟორდანია, ალეკი ჩხენკელი, სილ. ჯიბლაძე, ევგენი გეგეჭკორი, ნიკ რამიშვილი, ვლ. ჯაფარიძე, დ. ონიაშვილი, პ. ალაშვილი, კ. გვარჯელაძე, ს. მაისურაძე, ა. ჭიაბრიშვილი, პ. ელეიშვილი, რ. არსენიძე, ბ. ჩხეიძეშვილი, ნ. ელიავა, მ. ფოროშელიძისა, ს. ჯაფარიძე. გ. ფრატაძე, ა. ფარნიაშვილი, გ. გიორგაძე, ე. როგავა, გ. კლიმიაშვილი, ვ. თეფნაია, ე. სირბილაძე, ნ. ხომერიკი.

ს.-ფედერალისტები: გ. ლასხიშვილი, გ. რცხილაძე, შ. მესხიშვილი, ი. გელეიშვილი, ს. ფარცხალავა, დ. უბნაძე ი. ბარათაშვილი, ი. ბაქრაძე, ი. მდივანი, ა. წერეთელი.

ეროვნულ დემოკრატები: ნიკო ნიკოლაძე, გერონტი ქიქოძე, ი. დადიანი, გ. ყურული, გ. გვაზავა, შ. ამირეჯიბი, მ. მაჩაბელი, ს. ყელია, გრ. ვეშაპელი.

ს.-რევოლიუციონერები: კ. მესხი, ვ. გობეჩია, გ. ნათაძე, ვ. ჩერქეზიშვილი, ითს. გობეჩია, ივ. გობეჩია.

„ალიანსის“ ჯგუფი: პ. ქავთარაძე, ი. გომართელი, ნ. ქარცივაძე, პ. საყვარელიძე.

რ. დემოკრატები: დ. ჩიქოვანი.

უპარტიო: კ. ფეფანი, კ. მაყაშვილი.

აჭარა: ჯაბილ ბეგ ხიმშიაშვილი, მეჩვენ ბეგ აბაშიძე, რეჯებ ნიკარაძე.

სოხუმის და ზაქათალის ოლქებს და ქართველ ოსებს თავის კანდიდატი ჯერ არ დაუსახელებიათ.

ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲐᲛᲑᲔᲑᲘ

ამიერ კავკასიის კომისარიატი. 24 ნოემბრის სხდომაზე ამიერ კავკასიის კომისარიატმა დადგინა კომისარებს დანიშნოს ამმხანაგები, რომლებიც იქნებიან მინისტრის ამმხანაგის უფლებით აღჭურვილი. შინაგან საქმეთა და მიწათმოქმედების კომისარებს დანიშნათ სამ სამი ამმხანაგი, დანარჩენებს—თითო-თითო. კომისარის თვითეულ ამმხანაგს ეყოლება თავისი მდივანი და საქმის მწარმოებელი.

ᲛᲘᲜᲘᲡᲢᲠᲗᲐ ᲓᲔᲞᲣᲢᲐᲢᲔᲑᲘᲡ ᲡᲐᲑᲭᲝᲗᲐ ᲛᲣᲨᲐᲝᲗᲐ ᲡᲔᲥᲪᲘᲘᲡ ᲮᲐᲐᲠᲩᲔᲣᲚᲘ ᲙᲝᲛᲘᲡᲘᲐ აცნობებს თფილისის მუშებს, რომ საბჭოს წევრთა ახალი არჩევნები უნდა დასრულდეს 3 დეკემბრამდე. არჩევნები უკანონოთ ჩაითვლება, თუ მას არ დაესწრო საარჩევნო კომისიის წევრი. კომისიის წევრები მორიგეობენ სასახლეში მუშათა სექციასთან დილის 10—2 ს. და საღამოს 6—8 საათამდე.

კავკასიის მუშათა დეპუტატების საბჭოთა ცენტრმა 24 ნოემბრის სხდომაზე დადგინა ნივთიერ საშუალებათა გასაძლიერებლათ მიმართონ ადგილობრივ მუშათა ორგანიზაციებს გამოიღონ თავის წვლილი ცენტრის სასარგებლოთ, სახელოვან ამიერ-კავკასიის კომისარიატს 25 ათასი მან. დახმარება აჩეულ იქნა კომისია ნივთიერ საშუალებათა გამოსანახავათ. ცენტრმა საჭიროთ ალიარა აგრეთვე კავკასიის მუშათა დეპუტატების საბჭოთა ყრილობის მოწვევა დაახლოვებით იმ დროსთვის, როცა მოწვეულ იქნება კავკასიის ჯარის მეორე ყრილობა. დადგენილა პრეზიდიუმს გამართოს ამის შესახებ მოლაპარაკება გლეხთა დეპ. საბჭოთა ცენტრის პრეზიდიუმთან და ერთ-ერთ მორიგ სხდომაზე წ რმოადგინოს მოხსენება ყრილობის მოწვევის შესახებ.

ᲨᲠᲝᲛᲘᲡ ᲑᲘᲠᲟᲐ. ხალ მადათოვის ქუჩაზე ზუბალაშვილის სახლში გაიხსნება შრომის ბირჟა.

ᲔᲠᲝᲕᲜᲣᲚᲘ ᲡᲐᲑᲭᲝ. დღეს, დილის 11 საათზე, დეპუტატთა საკრებულოს შენობაში (ფრეიდენის ქ. № 5) შეიკრება პირველი სხდომა ეროვნულ საბჭოს წევრებისა სხვადასხვა კითხვების გასარჩევათ.

ᲛᲣᲨᲣᲚᲛᲐᲜᲗᲐ ᲐᲣᲓᲘᲢᲝᲠᲘᲐᲨᲘ დღეს გამართება დილა-წარმოდგენა კონცერტით. დასაწყისი 12 საათზე.

შაკარი. 1 დეკემბრიდან თფილისში შემოღებულ იქნება შაკრის მონოპოლია.

სანოვაგე. სანოვაგის ფასებმა ძალზე აიწია. ვაჭრები არ იცავენ ნიბრს. საჭიროა საზღვარი დაედვას ვაჭრების თავგასულობას.

ᲨᲠᲝᲛᲘᲡ ᲑᲘᲠᲟᲐ. თფ. საშუალო სასწავლებელთა მოწაფეების კავშირმა დაარსა თავის წევრთათვის შრომის ბირჟა.

ᲮᲣᲠᲗᲐᲗᲘ. თფ. საგუბერნიო სასურსათო კომიტეტმა შეძინა ჩრდილო კავკასიაში 25 ვაგონი კარტოფილი, რომელიც უკვე გამოგზავნა თფილისში. გარდა ამ სა თფილისისათვის ჩრდილო კავკასიაში მზადდება 10 ათასი ფუთი მუხუდო და 5 ათასი ფუთი ბადაგი. ამ დღეებში კომიტეტი მიიღებს ქუთაისის გუბერნიიდ 5 5 ათას ფუთ ლობიოს.

ᲙᲠᲔᲓᲘᲢᲘ ᲓᲐ ᲤᲘᲜᲐᲜᲡᲘ.

დღეს, ნაშუადღევის 3 საათზე ერთობის უბნის მუშათა კლუბში ერთობის უბნის კომიტეტი იწვევს საზოგადო კრებას. დღის წესრიგი: 1. კომიტეტის მოქმედება, 2. კოოპერატიულ დუქნის შესახებ მოხსენება, 3, დამატებით არჩევნები კომიტეტის წევრებისა, 4. მიმდინარე კითხვები.

— დღეს, დილის 10 ს., სახელოსნო კლუბში (მიხეილის ქ.) დანიშნულია თფ. მკერვალთა პროფესიონალურ კავშირის წევრთა კრება.

— დღეს, სადამოს 5 ს, ქალთა უმაღლეს კურსების შენობაში (ანასტასიევის ქ. № 22) სტუდენტთა საფილოსოფიო-ეკონომიურ წრეში ლ. ა. იშკოვის ხელმძღვანელობით სტ. ბაქრაძე წაიკითხავს მოხსენებას მარქსიზმის ფილოსოფიურ საფუძველებზე. მოხსენების შემდეგ გაიმართება კამათი. დასწრება შეუძლიათ არა წევრებსაც.

— დღეს, დილის 10 ს., კავშირის ბინაზე (პეტრე დიდის ქ. № 18) დანიშნულია საამშენებლო მუშათა (ხეროთა) პროფესიონალურ კავშირის წევრთა კრება. დღის წესრიგი: 1) სასურსათო საკითხი; 2) მუშათა დაზღვევა; 3) შემნახველ-გამსესხებელი კასა; 4) შრომის ბირჟ ; 5) ერთი დღის შემოსავლის გადადება.

— დღეს, ნაშუადღევის 2 ს., პუშკინის სახელობის ბიბლიოთეკაში დანიშნულია თამბაქოს ფაბრიკის უმუშევართა კრება. სთხოვენ აუს. ევ. დარჩიას, მ ნალბანდოვს დასწრონ კრებას.

— დღეს, სადილის 3 ს., ქალაქის თვითმმართველობის შენობაში დანიშნულია თფილისის სახლების ყველა-ბინადრეთა პროფესიონალურ კავშირის წევრთა საერთო კრება. სთხოვენ ყველას, როგორც კავშირის წევრებს აგრეთვე არა წევრებსაც (მზარეულები, ლაქიები, მეეზოვეები, ყველა ქალი მოსახლეობანი და სხვა) დასწრონ საერთო კრებას. ამალი წევრების ჩაწერა მიიღება შესავლთან.

— დღეს, ნაშუადღევის 2 ს., დანიშნულია დემოკრატიულ კლუბის „მუშტაიდის“ წევრთა საზოგადო კრება. დღის წესრიგი: 1) კლუბის წესდების დამტკიცება, 2) გამგეობის წევრთა დამატებითი არჩევნები; 3) სარევიზიო კომისიის წევრთა არჩევნებ ; 4) მიმდინარე საქმეები.

— დღეს, დღის 12 ს., შრომის ბირჟის შენობაში (მადატოვის ქ., ზუბალაშვილის სახლი) დანიშნულია ქალაქის შრომის ბირჟის პარიტეტიულ კომიტეტის წევრთა კრება.

— დღეს, დილის 11 ს., დანიშნულია საგანგებო სხდომა გლეხთა დეპუტატების საბჭოთა ცენტრის წევრებისა.

— დღეს, საღამოს 7 ს., დანიშნულია კავკასიის მ, ჯ. და გ. დეპ. საბჭოთა ცენტრების წევრთა შეერთებული სხდომა.

— დღეს, 11 ნახ. საათზე (გოლოვინის პრ. № 10) დანიშნულია საერთო კრება თფილისის ქალთა უმაღლეს სასწ ვლებლის მსმენელთა. გასარჩევია საყურადღებო კითხვები.

ᲓᲐᲛᲤᲣᲫᲜᲔᲑᲔᲚᲘ ᲙᲠᲔᲑᲘᲡ ᲐᲠᲩᲔᲕᲜᲔᲑᲘ

ᲚᲐᲘᲚᲐᲨᲘ. ზემო სვანეთს გარდა ლეჩხუმის მაზრაში არჩევნები დამთავრდა: მენშევიკებმა მიიღეს 18,673 ხმა, სოციალ-ფედერალისტებმა—509, ეროვნ.-დემოკრატებმა—482, ესერებმა—10, ბალშევიკებმა—3.

ᲨᲐᲜᲐᲕᲘ (სართიჭალის რაიონი) დამფუძნებელი კრების არჩევნებში ხმა ჰქონდა—908 ამრჩეველს. მონაწილეობა მიიღო 773 ამომრჩევლმა. მენშევიკებმა მიიღეს—765 ხმა, კადეტებმა—6, სოც. ფედერალისტებმა—1 და ერ.-დემოკრატებმა—1.

ᲚᲝᲭᲘ. ᲒᲝᲜᲐᲒᲠᲘᲐ (თფ მაზრა). საარჩევნო სიაში იყო შეტანილი—433 კაცი. მათში ხმა მისცა 399 ამომარჩეველმა. მენშევიკებმა მიიღეს—398 ესერებმა—1.

ᲚᲝᲭᲘ. ᲫᲕᲔᲚᲐ ᲡᲘᲛᲝᲜᲝᲕᲘ (ქუთ. მაზრა). მენშევიკებმა მიიღეს—1871 ხმა, სოც.-ფედერალისტებმა—96, ეროვნულ დემოკრატებმა—82.

ᲮᲘᲓᲘᲡᲗᲐᲕᲘ (გურია). 18 ნოემბერს სადამოს ხუთი საათიდან ყველა პარტიათა წარმომადგენლების თანდასწრებით დათვლილ იქმნა ხმები. გამოირკვა შემდეგ: მენშევიკებმა მიიღეს—1763 ხმა, ბალშევიკებმა—88, ეროვ.-დემოკრატებმა—78, სოციალ-რევოლიუციონერებმა—28, ფედერალისტებმა—2.

ᲠᲣᲗᲘᲡᲘᲡ ᲮᲐᲜ. (ქართლი). მენშევიკებმა მიიღეს—2027 ხმა, სოც.-ფედერალისტებმა—9, ეროვნ.-დემოკრატებმა—8, კადეტებმა—1.

Ს. ᲓᲘᲓᲘ ᲯᲘᲮᲐᲘᲨᲘ (ქუთ. მაზრა). არჩევნებში მონაწილეობა მიიღო—2738 ამრჩეველმა. მენშევიკებმა მიიღეს—2626 ხმა, სოც.-ფედერალისტებმა—86 ხმა, ნაც. დემოკრ.—19 ხმა, ბალშევიკებმა 7 ხმა.

ᲮᲐᲠᲐᲒᲝᲣᲚᲘᲡ რაიონი (შორაპნის მაზრა). რაიონში შედის ექვსი საზოგადოება. შედეგები არჩევნებისა ასეთია:

ხარაგოულის საზოგადოებაში 3661 ამომარჩეველიდან ხმა მისცა 2490 აქედან მენშევიკებმა მიიღეს 1885; ს.-ფედ.—192, ეროვნ.-დემ.—432, ბალშ.—25; ესერებმა—4.

ᲓᲔᲚᲔᲕᲐᲜᲘᲡ საზოგადოებაში 2794 ამომარჩეველისგან ხმა მისცა 2088 კაცმა. მენშევიკებმა მიიღეს—1939, ს.-ფედ.—90, ეროვნ.-დემოკრ.—57, ესერებმა—2.

ᲑᲣᲔ ᲗᲣᲑᲐᲜᲘᲡ საზოგადოებაში 2755 ამომარჩეველია. არჩევნებში მიიღო მონაწილეობა 1903 კაცმა. მენშევიკებმა მიიღეს 1839 ხმა, ფედერალ.—48, ესერებმა—7, ერ.-დემ.—9, ბალშევიკებმა—2 ხმა.

ᲙᲘᲪᲮᲘᲡ საზოგადოებაში 3441 ამომარჩეველისგან არჩევნებში მიიღო მონაწილეობა 2692 კაცმა; მენშევიკებმა მიიღეს 2253, ფედერალ.—52, ეროვნ.-დემ.—370, ესერ.—9.

ᲐᲛᲐᲮᲣᲙᲔᲗᲘᲡ საზოგადოებაში ამომარჩეველია 2649 კაცი. არჩევნებში მიიღო მონაწილეობა 2290 კაცმა. მენშევიკებმა მიიღეს 2071 ხმა; ეროვნ.-დემ.—186, ფედერალ.—33.

ᲮᲣᲜᲔᲕᲘᲡ საზოგადოებაში 1614 ამომარჩეველთაგან მიიღო არჩევნებში მონაწილეობა 1516 კაცმა, მენშევიკებმა მიიღეს 1489 ხმა, ფედერალისტ.—14, ეროვნ.-დემ.—15, ესერებმა—3 ხმა.

ამრიგად, მთელ რაიონში 16,914 ამომარჩეველთაგან არჩევნებში მონაწილეობა მიიღო 13973 კაცს. მათ შორის მენშევიკებმა მიიღეს 11,476; ეროვნულ-დემოკრატებმა 1079 ს. ფედერალისტებმა 429 ხმა, ესერებმა 25 ხმა, ბალშევიკებმა 27 ხმა. მიუხედავათ მოწინააღმდეგე პარტიების ურცხვი დემაგოგიის და უსაგანო მოქმედებისა, არჩევნები დასრულდა მენშევიკების სრული გამარჯვებით. ხალხი დიდის სურვილით ეპყრობოდა დამფუძნებელი კრების არჩევნებს.

ᲑᲐᲗᲣᲛᲘ (გურია). დამფუძნებელი კრების არჩევნები აქ მწყობრათ ჩატარდა. 19 ნოემბერს ხმები დათვალეს. აღმოჩნდა 890 კონვერტი, ყველა მენშევიკების. ადგილობრივი სოციალ-დემოკრატიული ორგანიზაცია დიდი ხანია მუშაობას ეწევა. ათამდე კაცი ვითომ

ფედერალისტთა პარტიის მიმდევრები იყვნენ, მაგრამ მათ დაინახეს თუ არა, რომ ს.-დ. პარტია უფრო ძლიერი აღმოჩნდა და დამცველი მუშათა პარტიის ინტერესებისა, ყველამ მენშევიკთა სიას მისცა ხმა, არ დარჩენილა არც ერთი პირი, რომ ხმა არ მიეცა. ზოგი ურმით, ზოგი საკაცით, ყველანი საარჩევნო ყუთისკენ მიეშურებოდა; ერთმა ასი წლის მოხუცმა სიტყვა წარმოსთქვა: მან სთქვა: „ჩემს სიცოცხლეში რამდენიმე თვით მპყრობელი ხელმწიფეები გამოვცვალე და ამ უკანასკნელს კი ისე გადუძახეს უფსკრულისკენ, რომ სამუდამოთ გამოასალმეს რუსეთის მეფობასო“.

ხვანბეთი (გურია). არჩევნების დღეს დილის რვა საათამდე არავინ არ მოსულა დანიშნულ ადგილას. რვა საათის შესრულებისათანავე მოისმა სოფლებიდან მარსელიოზი და გამოჩდა წითელი დროშები. 9 ს. ყუთიც გაიხსნა. ხალხი გრძნობდა, თუ რის მომასწავებელი იყო „დამფუძნებელი კრება“. ქალებს წესიერათ ეჭირათ თავი. ჩინა თავი ერთმა შავრაზმელმა, რომელმაც მოიპარა 100 ცალი პირადი მოწმობები და შეგვიშალა ხელი. ეს იყო ჯარისკაცების მიერ გაძევებული ჯარისკაცი ივნე გოგიტიძე, რომელიც არა ერთხელ დაუჭერიათ ქურდობისთვის. სადაზოს ისიც შეიპყრეს და გაგზავნეს სამაზრო სამმართველოში. 15 ნოემბერს ორ სოფელს გამოყვენ ჯარისკაცები და ძალადატანებით მიაცვიეს ხმა შე 3 ნომრისათვის. 18 ნოემბერს დათვალეს ხმები. მენშევიკებმა მიიღეს 1548 ხმა. ესერებმა—122. (ესენი სულ რუსების ხმა იყო). ს. ფედერალისტებმა—2. და ეროვნულ-დემოკრ. 4 ხმა.

ჩიბათიხ საზოგადოებაში (გურია) დაიწყო კენჭის ყრა 12 ნოემბერს, მოთავდა 18 ნოემბერს. ფედერალისტ—ბალშევიკები თავისი ხრიკებით იმის ცდაში იყვენ რა გორმე შეემცირებინათ მენშევიკების ხმა. ბარათებსაც იტაცებენ, ნომრებსაც უცვლიდენ. ზოგს კიდევაც დაუხატეს პირველი ნომერი და მისცეს თავისი, მაგრამ ხალხმა დაინახვა ჩიბათის ბალშევიკ—ფედერალისტებს, რომ ისინი სიტყვის ხლხია და ჩიბათის ხალხს მარტო სტყვა ვერ დააკმაყოფილებს, არამედ მათ ინტერესებთ საქმე.

სიღში შეტანილი იყო 1885 კაცი, ხმა არ მიუცია 157 კაცს ყუთში აღმოჩნდა 1728 ხმა. მენშევიკებმა მიიღეს 1648 ხმა, ბალშევიკებმა 48, ს ფედერალისტებმა 23, ეროვ. დემ. 9.

ძ. ლანჩხუთი. არჩევნებში მონაწილეობა მიიღო 3637 ამრჩეველებმა. მენშევიკებმა მიიღეს 3331 ხმა. ბალშევიკებმა—101, ესერებმა—2, ფედერალისტებმა—163, ნაციონალ-დემოკრ.—30.

თუშეთში 2878 ამრჩეველიდან მონაწილეობა მიიღო 551. აქედან მენშევიკებმა მიიღეს 437 ხმა, ს. ფედერალისტებმა—122; ეროვნ. დემოკრ.—75 და ბალშევიკებმა 1 ხმა.

ბაკაურის ხეობაში (ქისტები, ოსები, თუშები, ფშაველები) 1770 ამრჩეველიდან მონაწილეობა მიიღო 1308. მენშევიკებმა მიიღეს 1307 ხმა, ეროვნ. დემოკრ.—1 ხმა.

საიდუმლო დიპლომატია
და
საიდუმლო ხელშეკრულებანი

მოკავშირე სახელმწიფოთა ელჩების დემონსტრაცია რუსეთში ძალიერ მთავრობის შედგენის შესახებ.

დეპეშა რუსეთის წარმომადგენლებს ლონდონში და რომში 26 სექტემბერი 1917 წ.

ინგლისის, საფრანგეთის და იტალიის ელჩებმა სურვილი გამოსთქვეს ერთათ მიეღო იგინი მინისტრ-თავმჯდომარეს და განუცხადეს, რომ რუსეთის უკანასკნელი ამბავი შინს ბადებს მათში რუსეთი ვერ გაუწევს წინააღმდეგობას მტერს და ვეღარ განაგრძობს ომს, ამიტომ მოკავშირე სახელმწიფოთა საზოგადოებრივი აზრი მოსთხოვს თავის მთავრობას იმ დახმარების აღგარიშს, რომელიც მათ გაუწიეს რუსეთს. ამიტომ რომ მოკავშირე სახელმწიფოებმა შესძლონ საზოგადოებრივ აზრის დაშოშმინება და კვლავ რუსეთისადმი ნდობა აღუძრას, საჭირო რუსეთის მთავრობამ დაამტკიცოს საქმით, რომ მას მტკიცედ უნდა გაძლიერეს ჯარი, განამტკიცოს იქ დისციპლინა და უბრუნველ ჰყოს მთავრობის ამარატის წესიერი მოქმედება, როგორც შინ ისე ფრონტზე. მოკავშირე მთავრობები იმედს აცხადებენ, რომ რუსეთის მთავრობა შეასრულებს ამ საქმეს და მით უბრუველ ჰყოფს თავის თავს მოკავშირეთა დახმარებით.

ტერეშჩენკო.

მინისტრ-თავმჯდომარემ თავის პასუხში ამ ელჩებისადმი აღნიშნა, რომ რუსეთი ყველა მიიღოს ზომები მათ მიერ გადაგზავნული ნაბიჯი ისე არ ახსნას ქვეყნის საზოგადოებრივმა აზრმა, რომ ამან უკმაყოფილება გამოიწვიოს მოკავშირეების წინააღმდეგ. ამასთან მან აღნიშნა, რომ რუსეთის დღევანდელი გაჭირვებული მდგომარეობა ძველი რეჟიმის ნაშთია, რომლის მთავრობას საზღვარგარეთ თავის დროზე მხარს უჭერდენ. მან მიაქცია ყურადღება კიდევ იმ გარემოებას, რომ მოკავშირენი რეალურად არიან დაეხმარონ რუსეთის ჯარს საომარ მასალის მიწოდებით, რასაც გაჭიანურება აქვს ფრონტზე. ომის შესახებ მან განაცხადა, რომ ომს ისე უყურებენ როგორც საზოგადო ნაციონალურ საქმეს, ამიტომ მისი აზრით ზედმეტია მოსთხოვოს ხალხს გაიღოს მსხვერპლი. რუსეთისთვის უფრო მეტ საფრთხეს წარმოადგენს ცენტრალურ სახელმწიფოების იმპერიალიზმი და მასთან ბრძოლა უნდა წარმოებდეს მოკავშირეებთან ერთათ. რუსეთი ყველაზე მეტათ დაზარალდა ამ ომში, ამიტომ მას არ შეუძლია მისი გათავება ისე თუ ის უზრუნველყოფილი არ იქნა თავის ტერიტორიის ხელშეუხებლობის და დამოუკიდებლობის მხრით, ის განაგრძობს ამ ომს მიუხედავათ იმისა როგორი საერთაშორისო მდგომარეობა იქნება. რაც შეეხება ჯარში დისციპლინის განმტკიცებას და მის ძლიერების აღდგენას მაიელი ყურადღება ამისკენ არის მიქცეული და ამიტომ წავიდა მთავარ ბანაკში სამხედრო და საგარეო საქმეთა მინისტრები, რომ შეეთანხმონ საათანადო პროგრამა. დასასრულ ბ. კერენსკიმ აღნიშნა ელჩების კოლექტიურ გამოსვლის გამო, რომ რუსეთი მაინც დიდებული სახელმწიფოა.

ტერეშჩენკო.

საიდუმლო დეპეშა რუსეთის ელჩს პარიზში.

პეტროგრადი 24 თებერვალი 1916 წ.

მომავალ კონფერენციაზე ჩვენ შეგვიძლია გვეხელმძღვანელა შემდეგი დებულებებით: ომის დროს მოკავშირეთა შორის დადებული პოლიტიკური ხელშეკრულება შეურყეველათ უნდა დარჩეს და მისი გადასინჯვა არ შეიძლება. ასეთები არის ჩვენი შეთანხმება საფრანგეთთან და ინგლისთან კონსტანტინოპოლის, სრუტეების სირიის და მ კირე აზიის შესახებ და აგრეთვე იტალიასთან დადებული ხელშეკრულება ლონდონში, შვა ვერიოის მომავალ გადამჯვნის შესახებ ლაპარაკი ვბლა ნაადრევია, მაგრამ საზოგადოთ უნდა გვახსოვდეს, რომ ჩვენ მზათ ვართ სრული თავისუფლება მივცეთ საფრანგეთს და ინგლისს თვით დასდონ გერმანიასთან დასავლეთის საზღვარი, ხოლო თავის მხრით მოკავშირეებმა ჩვენ უნდა მოგვცენ თავისუფლება გერმანიასა და ავსტრია-უნგრეთთან ჩვენს გამჯვნის საქმეში. ყველაზე მეტათ საჭიროა პოლონეთის საკითხი საერთაშორისო გარჩევის არ დაეშვემდებაროს და პოლონეთი სახელმწიფოთა კანტროლის და გარანტიის ქვეშ არ დარჩეს. სკანდინავიის სახელმწიფოთა შესახებ უნდა ვეცადოთ, რომ შეეცალა ჩვენს წინააღმდეგ არ გამოვიდეს და წინადწინ შევიმუშავოთ ზომები ნორვეგიის მისამართებ. რუმინიას ავუხსენით უკვე რა პოლიტიკურ სარგებლობას ნახავს ის, რომ იარაღი ხელში აიღოს, ამიტომ ამის შესახებ ახალ ზომების გამონახვა ზედმეტია. ნეგცების ჩინეთის ბაზრიდან განდევნის საკითხს ფრიად დიდი მნიშვნელობა აქვს, მაგრამ რადგან ამის გადაწყვეტა არ შეიძლება ისე თუ იაპონიამ არ მიიღო მონაწილეობა, უკეთესი იქნება ის გადაწყდეს ეკონომიურ კონფერენციაზე, სადაც იაპონიის წარმომადგენელნიც იქნებიან. მიუხედავათ ამისა სასურველია ამ საკითხის შესახებ დიპლომატიური მოლაპარაკება გაიმართოს რუსეთსა, საფრანგეთს და ინგლისს შორის.

საზონოვი.

(გაგრძელება იქნება)

გ. კლეხანოვის ფეიერვერკის გამო

ს. პეტერბი (ბორის მაზრა). წავიკითხეთ რა გაზეთში ჩვენი ძვირფასი მასწავლებლის მასთან მსოფლიო პროლეტარიატის ინტერესების დამცველ სა და შეუფერებელი მებრძოლის გიორგი პლეხანოვის რამდენიმეჯერ ზედი ზ დ შეურაცხყოფის ამბავი პეტროგრ დელ წითელგვარდიელებისაგან, რასაც საფრთხეში ჩაუგდია მისი სიცოცხლე, ჩვენ ს. მეტეხის სოც.-დემოკ. გლეხები ვუცხადებთ ჩვენ ზიზღს მათ, ვინც ეს მოიმოქმედა და მათაც, ვისი ხელმძღვანელობითაც ისინი მოქმედებენ.

სპეროტესტაცო წერილს ხელს აწერს 33 კაცი.

ბალშევიკებო, არ უნდა დაგავიწყდეთ, რომ დღეს თქვენ უტოპიურ აგიტაციის გარშემო მოავალი ბნელი ძალები თავს იყრიან და რევოლიუციას და რევოლიუციის ბელადებს მავნე ძ ლებით ეგლინებიან.

არ დაგავიწყდეთ, რომ თქვენი გამოსვლით სარგებლობენ ყველა ნაძირალები და თუ დღეს შეურაცყყეს პლეხანოვი, ისინი ხვალ არც ლენინს და ტროცკის მოერიდებიან. დაფიქრდით!

გულ დაწყვეტილი.

კიდევ ხაშურელ ნაძირალეგის შესახებ

„სახალხო საქმე“ განაგრძობს ყოველი სიმდაბლით სავსე წერილების მოთავსებას ჩემს წინააღმდეგ ხაშურიდან. მორიგ შავრაზმულ გამოსვლას ახდენენ ფოსტის მოხელეები, რომელთა განცხადების შინაარსი (23 ნოემბრის მომერში) იმდენად უდიერი და სა არცხვინია, რომ არც ერთი რიგიანი ორგანო მას არ მისცემდა ადგილს თავის ფურცლებზე.

მე ვწუხვარ, რომ სურამის და ბორჯომის ფოსტის მოხელეები გამოჭმეგებით იმ ხალხს, რომელიც ჩრდს სცხებს მთელ ფოსტა-ტელეგრაფის უწყების სახელს. ყოველ შემთხვევაში საქმის ვითარების გაუგებლად, მოწინააღმდეგის დაუკითხავად მათ არ ქონდათ უფლება ასე მოქცეულიყვენ, და თუ ისინმა ეს მაინც ჩაიდინეს, სჩანს რომ ხაშურელ თანამოხელეების პატიოსნების ვერ გასცილებიან. მე მაინც ვაცხადებ: არასოდეს არ მითქვამს საერთოდ ფოსტის მოსამსახურეებზე, რომ ისინი „ძველი მთავრობის ჩინოვნიკებია“, მით უმეტესს, რომ ყველას ერთ დაფაზე დაყენება შეუძლებელია. თუ მე ეს ბორჯომში ერთ ერთ მიტინგზე ვსთქვი, რად აქნამდი არ ამოიღეთ ხმა? მე ბორჯომში მხოლოდ ერთხელ ვილაპარაკე მიტინგზე—ეს იყო აპრილში. რა დამოკიდებულება უნდა ქონებოდა მაშინდელ საერთო გამოსვლებს ფოსტის მოხელეებთან? მაგრამ საქმეც ამაშია, რომ თქვენ სანიზღრად სტყუით, ცილისწამებით გინდათ ფოსტს გახვიდეთ, და უპასუხისმგებელო „სახალხო საქმეც“ საბუთებს ხომ არ თხოულობს თქვენგან და ყოველივე სისაძაგლეს სიამოვნებით უთმობს ადგილს. ისე კი თქვენ წრეებში არიან ცალცალკე პიროვნებები, რომლებიც არამც თუ „ძველი ჩინოვნიკების“, არამედ ნამდვილ შავრაზმელების სახელწოდების ღირსნი არიან, რად აფარებთ მათ ხელს? რას ეუნებით თქვენ რევოლიუციონური სინდისს (თუ კი ასეთი მოგეპოვებათ?) განა თქვენ უკეთ არ იცით ვის აძევებდენ რევოლიუციონური ორგანიზაციები ბორჯომიდან? განა თქვენ პირველად გეყურებათ თუ რას წარმოადგენენ ხაშურის ფოსტის რამოდენიმე მოხელენი, რომლებსაც თქვენ ხაქმის გამოუკვლეველად ეკიმაგებით? განა თქვენ წრეში არ არის ის პირი, რომელმაც ხაშურში 22 ოქტომბრის მიტინგზე მომხდარ ინცინდენტში შავრაზმული როლი ითამაშა და ალეკვებული სალდათები, როდესაც ისედაც უბედურების პირზე ვიდექით და სისხლის ღვრას მოველოდით, წაეკეზა: ესროლეთ ტრიბუნიდან ჩამოსვლისასო... მე გეკითხებით: რა ზომა მიიღეთ თქვენ ამ პროვოკატორის (ბრიგაძ ს) წ ნააღმდეგ, რომელმაც იმ დღეს კინ დამ სისხლის მორევი დააყენა? ხაშურის ფოსტაში უსახელო წერილების ფაბრიკაცია: ადგილობრივი წერილი, რომელიც თვით ფოსტალიონების მიერ არც ერთ საფოსტო იაშიკში ჩაგდებულად არ იქმნა ცნობილი, აღმოჩნდა შტამპელ დასმული და ადრესზე მიტანილი. ეს ფაქტი ფოსტის უფროსმა, ბ ნმა ყანჩაველმაც, სცნო. ჩვენ ხელთ გვაქვს წერილები, რომლებიც ფოსტაში გახსნილნი არიან და რომლებზედაც წარწერილია—შეცდომით (?) მოგვეგზავნა... მე ვკითხულობ: რა ზომები გაქვთ თქვენ მიღებული ასეთ ბოროტმოქმედების გამოსაკვლევათ. ეს ხომ მთელი ფოსტის კორპორაციას სახელს უტეხს... რად პასუხი არ მოგვცენ ყანჩაველმა და კომპ.? ბრიგაძეებს ვანდოთ ფოსტა? ესენი ჩირქს სცხებენ მთელ ამ საპასუხისმგებლო უწყებას, და ჩვენი ვალია ამას ანგარიში გავუწიოთ.

ახლა შევჩერდები არსებითად იმაზე, რითაც გამოწვეულია „სახ. საქმე“-ში მოთავსებული წერილი. 9 ნოემბერს ხაშურის ფოსტის მოხელეებმა ადმ. კომიტეტში განცხადება გამოგზავნეს, შიმშილით ვიხოცებით, პური არ იშოვება და შედეგებისათვის თქვენ იქნებით პასუხისმგებელნი; თანაც აცხადებდენ: მუშაობა შეწყვიტეთ და სანამ პურის ფქვილს არ მოგვცემთ, მანამდი არ შეუშვებენით საქმესა. მე თანაგრძნობით შევხვდი ამ განცხადებას და—თუმცა და პირდაპირ არ შემეხებოდა ეს (რადგან ასეთი განცხადება პირველად ყოველისა სასურსათო კომიტეტში წარედგინათ უნდა მათ)—მაგრამ ოთხიც შემეძლო დახმარების აღმოჩენას შეეპირდი. თან სასტიკათ გავილაშქრე ამის გამო მათ მიერ მუშაობის შეწყვეტ ს წინააღმდეგ, მით უფრო, რომ ცნობები მოვიდა: ფოსტაში არც საგანგებო დეპეშები მიიღესო. ამასთანავე—რომ დახმარება აღმომჩ ნა, ზოლაპარაკება გავმართე სასურსათო კომიტეტის თავმჯდომარე დ. მელიქიძეთან. ახსნა განმარტებისაგან გამოირკვა, რომ—თურმე ნუ იტყვიან—პური წინ დღითაც და იმ დღისთვინაც საკმაო ყოფილიყო, მცხოვრებლებმაც მიიღენ... ჩემს განცვიფრებას საზღვარი არა ჰქონდა და შეეკითხე გამოგზავნილ ფოსტის მოხელეს, დასახელებულ ცნობილ ბრიგაძეს: რად დაგეჭირდათ ეს კომედია მეთქი. მან მიპასუხა (ამას დაამოწმებენ იქ მყოფნი მაშინ 20 მდე კაცი): პური არის, მაგრამ ჩვენი მოსამსახურეები იმ პურს არ სჭამენ, მეტად შავი არისო... ამ განცხადებამ აღაფოთა ყველანი, რადგან მთელი მცხოვრებლები იმ პურით იკვებებიან, და ყველა ეხლანდელ მდგომარეობას ანგარიშს უწევს. ეხლა მიგხვდით, რომ ბრიგაძის და კომპ. განცხადებას სხვა ხასიათი ჰქონდა და კეტეგორიულად მოვითხოვეთ გაფიცვის მოხსნა.

ადგილობრივ მცხოვრების (ებრაელიძის) სჩქარო დეპეშა მძიმე ავადმყოფის შესახებ მაინც არ მიიღენ; ერთ გლეხს (ბირკაძეს) უწყებით უნდა მიეღო შვილისგან გამოგზავნილი ფული, 10 მანეთი როდესაც ფოსტაში მისულიყო, ეთქვათ: პური მოიტანე და ფულს მერე მიიღებო. გლეხი ჩვენთან მოვიდა და დახმარება გვთხოვა. მე მოვაგონე ბრიგაძეს, რომ ისინი პასუხს აგებენ ასეთი საზიზღრობის გამო. ამის შემდეგ გამოდიან ეს უტ ფრები და აცხადებენ: გაფიცვის ადგილი არ ჰქონიაო. ნუ თუ გონათ ამ ურცხვებს, რომ საგამომძიებლო კომისია, რომელიც შემდგარია შეერთებულ საბჭოს მუშათა სექციათ ნ და რომელიც ცენტრის წარმომადგენლებისგ ერთათ ამ შავნელ პირების მოქმედებას გამოარკვევს, არ ეცდება შეეკითხოს იმათ, რომლებმაც თვითონ შემოგვჩივლეს, რომ ფოსტაში არაფერს არ იღებენო. განა თქვენ მიერ გამოგზავნილი „განცხადება“ არ დადგენდა, რომ „მუშაობა შეგწყვიტეთო“? როდესაც ეს ყოველივე გამოირკვევა, რას იტყვით მაშინ ყანჩაველ-ბრიგაძეებო? ნუ თუ გგონიათ, თქვენი ამარა მიატოვებს საზოგადოება ფოსტას... მოგეხსენებათ, მომავალ ადამიანის შესახებ დეპეშას არ მიიღებთ, მოგეხსენებათ გაფიცვას გამოაცხადებენ?

საზოგადოება ვერ შეურიგდება ამ თქვენთვითნებობას. თქვენ სხვა შავრაზმელებთან ერთად ნიშანში ამოიღეთ ჩემი პიროვნება და ყველანაირი საშუალებით სცდილობთ დამამცირო. მე ეს არ მაფიქრებს; პირიქით, მოორკეცებს ენერგიას ვებრძოლო ბნელ პირებს და პროვოკატორებს, რომლებიც მრავალთ მოიპოვებიან თქვენს და თქვენთან დაახლოვებულ წრეებში. სწორეთ იმ გარემოებამ, რომ თქვენ უკვე არ ხართ მოვალეობის პატიოსნათ აღმსრულებელნი, რომ ჩვენ გარანტია არა გვაქვს, რომ წერილები არ გაიხსნებიან და არ დაიკარგებიან, დეპეშების შინაარსი არ გადაეცემა ყოველივე გამვლელ-გამომვლელს, მაძულა დეპეშა სხვა სადგურიდან გამეგზავნა თფ ლისში (თქვენ ხომ მაიც გაფიცულნი ყოფილი!). რადგან ჯერ-ჯერობით თქვენი ამარა ფოსტა, თქვენ კი სარგებლობთ მდგომარეობით, ამიტომ რადა თქმა უნდა, დეპეშების გადაგზავნას ვერ განდობთ და უმჯობესია სხვა ადგილიდან შევასრულოთ ეს. ამასთანავე მინდა განვაცხადო შემდეგი: თუ კი ბორჯომ სურამის ფოსტის მოხელეები, თქვენ მიერ შეცდომაში შ ყვანილნი, შეუგნებლათ მოგყვებიან თქვენ, მაშინ მწუხარება უნდა გამოვსთქვა ამის გამო. ხოლო თუ ისინი შეგნებულათ მონაწილეობენ თქვენ უსინდისო გამოსვლებში, მაშინ პასუხისმგებელნი არიან თქვენთან ერთათ. არც ერთი რევოლიუციონური, საზოგადოებრივი ან პროფესიონ ლური ორგანიზაცია, რომლებთანაც თქვენ რევოლიუციის დაწყებიდანვე არაფერი საერთო არ გქონიათ, არ გაუშვებს, ჩემის აზრით, უყურადღებოთ თქვენ ხულიგანურ მოქმედებას. დასასრულ ზიზღს გიცხადებთ.

ნ—რე იმნაიშვილი.

P. S მუშათა საბჭოების ცენტრი, აგრეთვე თვით ფოსტა ტელეგრ ფის მოხელეთა ცენტრ. კომ ტეტი ვალდებული არიან ხაშურში შემდგარ კომისიაში თავის წარმომადგენლები გამოგზავნონ და გამოიკვლიონ საქმის ვითარება.

ნ. ი.

გალოვიკეგი და მარქსიზმი

უკვე ფ ქტია, რომ ბალშევიკები გაშორდენ რუსეთის სოც.-დემ. მუშათა პარტიას, როგორც ფ ქტიურათ, ისე ფორმალურათ. მათ დიდი ხანია დაარსეს თავის საკუთარი, დამოუკიდებელი „ბალშევიკური“ პარტია. მაგრამ სახელი მაინც ძველი დატოვეს, თავის თავს სოც. დემოკრატთ ნათლავენ.

იბადება კითხვა: არის თუ არა ახლანდელი „ბალშევიზმი“ სოც. დემოკრატიული, არის თუ არა ის მარქსისტული: პასუხი ერთია—არა. ამაში ადვილათ დარწმუნდებოდა ყველა მარქსისტი, რომელსაც თვალყური უდევნია „ბალშევიკების“ მთელი ნ მოქმედებისა და ნაწერისათვის. რა არის ის, რაც მუდამ და ყოველგან ახასათებდა და კვლავ ახასიათებს მარქსისტულ სწავლებას: **ისტორიული მატერიალიზმი და მისგან გამომდინარე მეცნიერული სოციალიზმი**—ეს ორი მნიშვნელობა ვარსკვლავ დ დებული მასწავლებლის მემკვიდრეობისა. შერჩათ რაიმე ამ ორ ძ რითად დებულებისა ბალშევიკებს? მთელი მათი მოქმედება, მთელი მათი ნაწერი, განსაკუთრებით ამ უკანასკნელ დროს, გადაჭრით უარყოფს ამას.

დავ წყოთ ისტორიულ მატერიალიზმიდან. ჩვენ ვიცით, რომ ამ მოძღვრების დირებულებას შეადგენს მეცნიერული ხასიათი ყოველგვარ საზოგადოებრივ მოვლენათა, ისტორიულ მოძრაობის ახსნა-გარკვევაში. ისტორიული მატერიალიზმი უდიდესი იარაღია, შეუდარებელი მეთოდია, რომელიც საშუალებას გვაძლევს გავერკვიოთ უურთიერთულს საზოგადოებრივ მოვლენებში. მას ახასიათებს სოციალურ ცხოვრების მშრალი ანალიზი. ისტორიული მატერიალიზმი კანონშეწონილობას იკვლევს, საზოგადოებრივ მსვლელობის აუცილებლობას გვიჩვენებს და ამით საშუალება გვეძლევა ყოველ სოციალურ-საზოგადოებრივ მოვლენას მეცნიერული ანალიზი გაუკეთოთ და ამ კანონების შესწავლით მომავალი გავითვალისწინოთ, აწმყოში კი შეგნებულათ ვიმოქმედოთ, აუცილებელი კანონები ჩვენი მიზნისათვის გამოვიყენოთ. ისტორიული მატერიალიზმის მთავარი დებულებაა ის, რომ პიროვნება თუ კლასი, რომელიც ამ კანონ-შეწონილებას შესცნობს და მის თანახმად მოქმედობს, იმარჯვებს და პირიქით, ვინც ბრმა სტიქიას მოუმზადებლათ ხვდება, ვინც ადნიშნულ კანონების ტენდენციის წინააღმდეგ მიდის, ანგარიშს არ უწევს საერთო სასტიკ სინამდვილეს, ის იდუპება. ამიტომ ისტორიული მატერიალიზმი უდიდესი იარაღია მუშათა კლასისა და მის იდეოლოგიის—მარქსიზმის ხელში. ვინც პირველს ლაღტობს, მეორესაც უნდა გამოეხოვოს. შემთხვევითი არ არის ის ფ ქტი, რომ მარქსიზმის კრიტიკოსები რევიზიას იწყებენ მის ისტორიულ მოძღვრებიდან.

ახლა ვიკითხოთ, ახასიათებს ბალშევიკებს მატერიალური შეხედულება ისტორიაზე? არის მათ ნხრით თუნდაც ცდა არსებულ ურთიერთობის შესწავლისა, სჩანს მათ მოქმედებასა და ლოზუნგებში რევოლიუციის მამოძრავებელ ძალთა ანალიზი? უნდა გადაწყვიტით ითქვას რომ ბალშევიზმის ყველა უმთავრესი დებულებანი, მისი სამოქმედო ლოზუნგები, ტაქტიკური ნაბიჯები, სერთოთ მთელი მისი პოლიტიკური ხაზი დამყარებულია მატერიალისტური შეხედულების ნებსით თუ უნებლიე სრულ უარყოფაზე, ის ანგარიშს არ უწევს საზოგადოებრივ ურთიერთობის სირთულეს, მრავალ კუთხინობას, საწარმოო ძალთა მდგომარეობას, რომელიც საფუძველია ყოველგვარ ვითარებისა, ანალიზს ... მატერიალიზმისა.

ჯერ გავიხსენოთ—ბალშევიკ ... ტიკოსის—ლენინის რევოლიუციის პირველისავე დღეებში გამოსვლა, მისი ადასარება. სოც. დემოკრატია, რომელიც, ჩვენის ფიქრით, მარქსიზმის გამოხატულებაა პოლიტიკურ-სოციალურ ცხოვრებაში, „გაბრწყინდა“ და „საჭირო ახალი პოლიკური პარტიის—კომუნისტურის დაარსება“. ამდენ ხანს ჩვენ ვფიქრობდით, რომ ყოველი პარტია თავის თეორეტიული საფუძველით შედგება ხანგრძლივი ისტორიული განვითარებისა, თანდათან ჩამოყალიბებისა, რომ ის შესისხლხორცებულია ორგანიულათ ამა თუ იმ სოციალურ კლასთან. ლენინმა კი გამოაცხადა, რომ შესაძლებელია პარტიის შექმნა ხელოვნურათ, დეკრეტით. ამით მან პირველათ აქცია ზურგი მატერიალისტურ შეხედულებას და ფეხი შედგა წმინდა წყლის სუბიექტიურ იდეალიზმის ნიადაგზე. ლენინი უფრო შორს წავიდა. შემდეგ ის შეეცადა ახალი პარტიის თეორეტიულ საფუძველის გამონახვას, მან განავითარა ე. წ. სახელმწიფოებრივი კომუნის თეორია. აქ ბალშევიზმის სუბიექტურმა იდეალიზმმა სავსებით იჩინა თავი. ჩვენ, ისტორიული მატერიალიზმის მოხმრები, ამდენ ხანს ვფიქრობდით, რომ სახელმწიფოებრივი ფორმა არის სოციალურ-ეკონომიური ურთიერთობის საერთო ორგანიზაცია, ძალთა განწყობილების საერთო გამოხატულება და ორგანიულათ, ბუნებრივათ შეკავშირებულია მასთან. ლენინის აზრით კი შესაძლებელია სახელმწიფოებრივ ორგანიზაციის მოწყობა არსებულ ეკონომიურ ურთიერთობისაგან დამოუკიდებლათ, შესაძლებელია მისი იდეალურათ შემუშავება, კაბინეტში გამოცხობა და არსებულ სინამდვილეზე მიკერება. ლენინის „სახელმწიფოებრივი კომუნა“—ეს სახლ-ბაპრი ფანტაზია, იდეალიზმის ფანტასტიკაა და მას არაფერი საერთო არ აქვს მარქსიზმთან, ამიტომ ის სასტიკათ გააკრიტიკა მი'ამავე ამხანაგმა ბალშევიკმა ა. ბოგდანოვმა.

ახლა ვნახოთ ბალშევიზმის აზროვნების მეორე შედეგი, დავაკვირდეთ მის მთავარ დებულებას „მთელი ძალა-უფლება მუშათა და სალდათთა დეპუტატების საბჭოთა ხელში“ მოგეხსენებათ, რომ რევოლიუციის პირველ დღეებიდან ბალშევიკებმა ეს მოთხოვნილება პირველ რიგში დაყენეს, ყოველ მათ მოქმედებას, ტაქტიკურ ნაბიჯს ეს ლოზუნგი ასულდგმულებდა; მიუხედავათ იმისა, რომ რევოლიუციამ რვა თვის განმავლობაში მრავალნაირი ცვლილება განიცადა, ხან მისი ტალღები მაღლა იწევდა, ხან ეცემოდა, ხშირათ იცვლებოდა საერთო ძალთა განწყობილება. სოციალურ ელემენტთა შეჯახუნ-გ დ ჯახუნება და დღეს აშკარათ ადარ არის ის, რაც მას პირველ დღეებში ახასიათებდა, ბალშევიზმის აღნიშნული ლოზუნგი უცვლელათ რჩებოდა, მას ის გამოსაყენებელ მ ჩნდა ყოველგვარ ურთიერთობისათვის, იქ გამოიშკარავდა მისი მეორე თვისება—მეტ ფიზიკური აზროვნება. ესა თუ ის მოთხ ვნილება, მ ქმედება, ლოზუნგი თავის თავათ კარგი, რ ვოლიუციონური და ცხოვრებაში გასატარებელია იმისადა მ უხ ვ ვთ არის თუ არა შესაფერი ნიადაგი, სინ მ ვილე ობიექტიური—ეი მატ ფიზიკური მ ჯელობა. ესა თუ ის ნაბიჯი კარგია; ხან აუცილებელია, ხ ნ კი დამღუპველია თუ მას ხელს არ უწყობს ობიექტიური პირობები—ეი დიალექტიური აზროვნება. პირველი სუბიექტიურ იდეალიზმის აუცილებელი შედეგია, მეორე ახასიათებს ისტორიულ მატერიალიზმს. ბალშევიკებს თავიდან დაესახა რევოლიუციის ქარიშხალმა, მის ბობოქარმა ტალღებმა ისინი აიტივტივა, დაბინა, მარქსიზმი ხელიდან გამოაცალა და ამორფულ, გამოურკვეელ, სტიქიურ და უბრალო უკმაყოფილო მასსის იდეოლოგიათ გადაქცია.

ნაჩვენებ ლოზუნგს რომ არსებითად შევხედოთ, ჩვენ კვლავ დავრწმუნდებით, რომ ის დამყარებულია ჩვენი სწავლების დედაბოძის—ისტორიული მატერიალიზმის უარყოფაზე.

რას ნიშნავს „მთელი ძალა-უფლება საბჭოებს“? ჩვენ ვიცით, რომ საბჭოებში ყველაზე დიდი უმეტესობა ეკუთვნის სოციალისტებს. მაშასადამე „საბჭოების“ მიერ ძალა-უფლების ხელში ჩაგდება ნიშნავს სოციალისტების დიქტატურას, მუშათა კლასის გაბატონებას.

ბურჟუაზიული, კერძო საკუთრებაზე დამყარებული შინაარსი და მომავალი განსაზოგადოებრივებული წარმოების სოციალისტური სახელმწიფოებრივი ორგანიზაცია—ეი ამ ეთეოში ბალშევიზმის ახალი სოციალიზმია! რა აქვს ამას საერთო მარქსიზმთან, რით წაგავს ეს ჩვენი დიდებული მასწავლებლის ისტორიულ მატერიალისტურ კონცეპციას, რომე, ლიც მუდამ უნდა გვახსოვდეს, მუდამ უნილავ წიგნის სახით წინ უნდა გვედოს, რა გინდ სტ ქ ური იყოს საზოგადოებრივი მოძრაობა.

თანახმათ მარქსის სოციოლოგიისა, სახელმწიფოებრივი ორგანიზაცია გამოხატულებაა არსებულ საწარმოო სოციალურ ურთიერ ... ისა, ის საერთო ფორმაა, განმტკიცებაა ამა თუ იმ საწარმოო წესისაგან გამოწვეულ კლასთა დამოკიდებულებისა, ამიტომ ყოველთვის ასე თუ ისე ბატონობა ეკუთვნის სახელმწიფოებრივ მართვა-გამგეობაში იმ სოციალურ ელემენტს, რომელიც შესაფერისათ გაბატონებულია ეკონომიურათ, რომელსაც ქონებრივი ჰეგემონია აქვს და რომლის საერთო იდეო-

ლოგიით გაძღვნილია საზოგადოებრივი ფსიხოლოგია. ეს შეურყეველი, მეცნიერულ-სოციოლოგიური კანონია, ეს ისტორიულ მატერიალიზმის მთავარ დებულებათაგანია.

მეგ. რაც უნდა დემოკრატიული მართვა-გამგეობა იყოს თანამედროვე კაპიტალისტურ ქვეყნებში, ახლა არსებობს, თუ აწ იარსებებს, რაც უნდა ფართოთ იღებდეს დემოკრატიული მასსა მონაწილეობას ქვეყნის მართვა-გამგეობაში, რასაკვირველია თუ ეს ქვეყანა არ გასცილებია საქონლისა და ფულის საწარმოო წესს, ყველგან გაბატონებულია და იბატონებს საერთოდ კერძო საკუთრება, ყველაფერი კერძო საკუთრების ნიადაგზე იქნება აგებული, სანამ თვით საწარმოო წესი არ გასცილდება, სანამ ის განსაზოგადოებრიობის გზას არ დაადგება და თან კოლექტივისტური იდეების ნიადაგს არ მოიპოვებენ ფართო დემოკრატიულ მასაში. სანამ ეს არ მომხდარა, ისტორიულ მატერიალიზმის ადგილნაული დებულება შეურყეველია და სინამდვილე მას მოამავალში, სულ ახლო მომავალში დაამართლებს.

ბალშევიზმი გადასცდა რა მარქსიზმს, ისტორიული მატერიალიზმი არქვე ჩაბარა და ანარქიზმის სოციოლოგია აღიარა. მან სრულებით ვერ შეიგნო რუსეთის სინამდვილე, ანალიზი ვერ გაუკეთა რთულ საზოგადოებრივ მოძრაობას, თავიდანვე ყალბათ გიგია რუსეთის რევოლიუცია, მძლავრ სტიქიურ მოძრაობაში თავი ვერ შეიკავა ობიექტიურ-მეცნიერულ ნიადაგზე, ვერ ჩაწვდა ჩვენი რევოლიუციის პრინციპს, უმთავრეს მოტივებს, რადგან მას მარქსის ისტორიული კონცეპცია არას დროს არ ქონდა შესისხლხორცებული, ამიტომ ადვილათ მოძრავ მისი სიმძიმე, ამიტომ ბალშევიზმი და ანარქიზმი სინონიმებათ გადაიქცენ.

დღეს ბრმათათვის აშკარაა, თუ როგორ ესმით ბალშევიკები რუსეთის რევოლიუცია. თუ ისინი რევოლიუციის პირველ დღეებში გაუბედავათ, არაპირდაპირი ფრაზებით გვიმასპინძლდებოდენ ამ სიძაუხისმგებლო, გადაწყვეტ კითხვაში, დღეს ალარავისათვის საიდუმლოებას არ შეადგენს, რომ მათ რუსეთის რევოლიუციის დედა აზრი, მისი მეცნიერულ-ობიექტიური მოტივები ესმით დიამეტრალურ სხვანირათ, ვინემ მარქსიზმის, ისტორიულ მატერიალიზმის მეცნიერულ ანალიზს. ბალშევიკების აზრით რუსეთის რევოლიუცია არ არის მარტო ბურჟუაზიული, არამედ ის სოციალისტური ხასიათისაა. ამ საკითხის შესახებ, როგორც ყველაფერზე, ბალშევიკებს არ აქვთ ერთი მტკიცე შეხედულება: ხან ისინი ამტკიცებენ, რომ რუსეთის რევოლიუცია წინამორბედია, მრავალი პროლეტარიატისა, ხან კი თვით რუსეთში ხდება ეს რადიკალური მოვლენა. ამ ბოლო დროს მათი ეს უკანასკნელი შეხედულება უფრო აშკარათ გამოსულვარ მათ ლოზუნგებში. მაშ ასე რუსეთის რევოლიუციას მოწოდებულია გადატრიალება მოახდინოს საწარმოო წესის სფეროში. აქ, სულ მოკლე ხანში, ან თვით მოძრაობის პროცესში, პოლიტიკურ ცვლილებასთან ერთათ ჩვენ უნდა ვეალოდეთ საწარმოო გადატრიალებას, კაპიტალისტური ურთიერთობის პრინციპალურათ გარდაქმნას. ყოველივე ამას ბალშევიკები გადაჭრით არ ამბობენ, მარა მთელი მათი მოქმედება, ყოველი მათი პრაქტიკული ნაბიჯი მიმართულია აქეთკენ. ახლა ადვილი გასაგებია მათი უმთავრესი მოთხოვნილება—„ძალა უფლება საბჭოებს“, ის საშუალებაა სოციალურ გადატრიალებისა. ასეთია დღეს ბალშევიზმი. ახლა ვიკითხოთ, აქვს რამე საერთო ამ შეხედულებას მარქსიზმის მოძღვრებასთან, არის აქ ნატამალი მეცნიერულ სოციალიზმისა? აქაც უნდა ეუპასუხოთ გადაჭრით, რომ არა.

ჩვენ ვიცით, რით განსხვავდება მეცნიერული სოციალიზმის დებულებანი ყოველგვარ უტოპისტურ, ინდივიდუალისტურ და ანარქისტულ კონცეპციისაგან. სოციალიზმი დამყარებულია მეცნიერულ გამოკვლევის საბუთებზე, მისი განხორციელების ეუცილებლობა დასაბუთებულია საზოგადოებრივი ცხოვრების, საწარმოო ურთიერთობის მეცნიერული ანალიზით, მაშინ, როდესაც იდეალისტურ-სუბიექტიური სოციალიზმი და ანარქიზმი იკვებება **სურვილით**, იდეალისტებისათვის სოციალიზმი არის უმთავრესათ ხამართლიანობის კატეგორია, ისინი არ ემყარებიან არავითარ ობიექტიურ პირობების მსვლელობას, ამიტომ მათთვის არ აქვს მნიშვნელობა ამ კითხვაში არც დროს, არ პროცესს, არც ნიადაგს, ობიექტურ სინამდვილეს; თუ მოისურვებს ადამიანის გონება, თუ იქნება ძლავრი სურვილი კრიტიკულათ მოაზროვნე პროვინციისა სოციალიზმი განხორციელება მიუხედავათ პირობებისა აქვარსრჩანს აუცილებლობის გარანტია, ამიტომ ასეთი სოციალიზმი ყოველთვის ჰაერშია გამოკიდებული. ეს კრიტიკის ქარცეცლში ატანებს მარქს-ენგელსის მეცნიერული სოციალიზმი. ეს უკანასკნელი **არსებითათ** განსხვავდება ყოველგვარ სუბიექტიურ სოციალიზმისაგან. ის არ არის რომელიმე „იკარიულ“ პიროვნების მიერ შექმნილი გეგმა, ნაგმა სოციალურ წყობილებისა, არამედ ის არის ერთადერთი საწარმოო წესი, რომლის განხორციელების გარანტიას თვით თანამედროვე კაპიტალისტური საზოგადოება წარმოადგენს თავის შესაფერ, მეცნიერების მიერ შესწავლილ პირობებით. ამ უკანასკნელთა განვითარების ტენდენციის შესწავლაზე დამყარებული მეცნიერული სოციალიზმი. თანამედროვე საწარმოო ურთიერთობა თვით შეიცავს ისეთ პირობებს, რომლებსაც აუცილებლათ მიყავს ის განსაზოგადოებრიობისაკენ. სამრეწველო პროლეტარიატის ზრდა, ფაბრიკა-ქარხნებში მომუშავეთა რიცხვის გაზრდა, მათი დიდ ცენტრებში დაგროვება, გიგანტიური წარმოების წიაღში მათი ერთათ შეება, რაც ხელს შეუწყობს მათ საერთო კოლექტივისტურ სულის განწყობილების განმტკიცებას, სოციალისტურ იდეათა წარმოშობას დაბოლოს, ფართო დემოკრატიული მასის დიდი უმრავლესობის კერძო საკუთრებაზე აგებულ წარმოების უკანასკნელობაში დრმათ დარწმუნება, აი ის რაფელი, რომელიც მატერიალური და ფსიხოლოგიური პროცესი და აუცილებელი პირობები, რომლებიც ნიადაგს უმზადებენ სოციალისტურ ურთიერთობას, განსაზოგადოებრივ წარმოებას. ეს არის მეცნიერულ სოციალიზმის ანბანი, ურომლისათ იგი უტოპიური და ანარქიული ხდება.

ასეთია თანამედროვე რუსეთის ეკონომიური ურთიერთობის სინამდვილე? მიაღწია რუსეთის კაპიტალისტურმა წარმოებამ იმ უმწვერვალეს განვითარებას, როდესაც უნდა დაჰკრას სოციალისტურ გადატრიალების ეტაპი? მეტია ამ კითხვებზე ვრცელი პასუხის გაცემა. რუსეთის კაპიტალიზმის ჩამორჩენა საყოველთაო ფაქტია.

განა შეიძლება იყოს ორი აზრი, და ისიც მარქსისტების შორის, იმის შესახებ, რომ რუსეთი ნახევრათ ნატურალურ-სოფლური და ნახევრათ სამრეწველო, და ისიც უნარშენელო ქვეყანა? რევოლიუციამდე ბალშეიკებიც ვერ გაბედავდენ ამის წინააღმდეგ მტკიცებას, ისინი ბომ რუსეთის მარქსისტებთან ერთად ამ კითხვის შესახებ ეკამათებოდენ სუბიექტივისტებს და იდეალისტებს, ისინიც მოხსენიებ იყვენ იმის, რომ რუსეთში უნდა განხორციელდეს ბურჟუაზული რევოლიუციაა, რომელიც მოსპობს ბატონ-ყმური ფეოდალური ნაშთებს, გზას გაუკაფავს საწარმოო ძალთა განვითარებას, კაპიტალისტურ ურთიერთობას? მოხდა ეს რევოლიუციაა, რომელსაც სწორეთ ეს მიზანი აქვს დასახული, აქ ორი აზრი მარქსიზმისათვის დაუშვებელია. მაგრამ ბალშევიკებმა უარყვეს ეს ჩვენი საერთო წარმოდგენა რუსეთის მომავალზე, რევოლიუციაა სოციალისტურ გადატრიალების პროლეტარიათ გამოაცხადეს, რითაც საშუალათ გამოეთხოვენ მარქსიზმს, ისტორიულ მატერიალიზმსა და მეცნიერულ სოციალიზმს.

დროა აშკარათ ითქვას, რომ ბალშევიზმი ადარ არის მარქსიზმი, მათ შორის გაითხარა ღრმა, ჩვენის შეურყეველის რწმენით, სამუდამო ორმო. ის არ არის კლასიური შეგნების ანარქიული, არამედ გამოფარკვეველი, უფიზიონომია—უკმაყოფილო მიდრეკილებისა, რომელიც არ ჩამოიხსნება არავითარ გარკვეულ პოლიტიკურ ფორმაში.

დროა ხელი აიღონ ბალშევიკებმა მარქსიზმის სახელწოდებაზე, რომელიც მათთან ისე შორს არის, როგორც ცა დედამიწასთან.

ალ. ეორეოლიანი.

სოც.-დემ. პარტიაში

21 ნოემბერს შესდგა შეერთებული სხდომა მე 4 და 6 რაიონების ს. დ. პარტიის წევრთა დღის წესრიგში იყო შემდეგი კითხვები: დელეგატის არჩევა სრულიად რუსეთის სოც. დემოკ. სიეზდზე, პარტიის დამოკიდებულება არსებულ პოლიტიკურ მდგომარეობასთან; პარტიის ტაქტიკა დამფუძნებელ კრებაში, პარტიის შინაგანი მდგომარეობა. მეორე კითხვის შესახებ მოხსენებას აკეთებს ამხ. რ. აუშტროვი. მიღებული იქნა შემდეგი რეზოლიუციაა: საზოგადო კრება აუცილებელ საქმეთ სოფლის საბოიკოტო ომის დიკტატურის ყველა რევოლიუციურ პარტიათა შორის საერთო შეთანხმების, მთავრობის შედგენა დწყებული ბალშევიკებიდგან გათავებული საბალხი სოციალ-სტენბამდი ასეთი ნაირ პლატფორმაზე: 1) დაუყონებლივ დამფუძნებელ კრების მოწვევა, 2) დაუყონებლივ კონფისკაცია ყველა შემამზადეთა მიწების და გადაცემა გლეხთა კომიტეტებისათვის, 3) ომის დაუყოვნებლივი გათავება. მესამე კითხვის შესახებ კრებამ მიიღო რეზოლიუციაა უკანასკნელი საოლქო ყრილობის, მეოთხე კითხვის შესახებ კრებამ დადგინა: მიენდოს დელეგატს სრულიად რუსეთის პარტიული ყრილობის ენერგიულათ დაიცვა სიეზდზე შენშეიკების ტაქტიკა უკანასკნელი საოლქო ყრილობის მიმდინარე მომენტის შესახებ და მასთან ერთად ყოველ მხრივ ეცადოს: 1) ბოლთ მოდგის იმ განხეთქილებას და გათიშვას, რომელიც ადგილ-ადგილ იზრდება პარტიაში, 2) შეიქმნას ერთი მთლიანი რუსეთის ს. დ. მ. პარტია, პარტიული დისციპლინის საფუძველზე. ყრილობაზე დელეგატათ აირჩიეს ამხ. ნ. ოლიშვილი, კანდიდატებათ ვ. ჯულელი და რ. აუშტროვი.

ელ.

ᲐᲮᲚᲐᲮᲐᲠᲘ. 23 ნოემბერს ოვლაბრის სახლთრო კლუბის დარბაზში მოხდა თეფილ. მესამე რაიონ. ორგან. რ. ს. დ. მ. პ. არჩევნელებრივი საზოგადო წევრთა კრება. თავმჯდომარეობდა ამხ. პ. კვეკასიძე. კრებამ მოისმინა მოხსენება ყრილობაზე დელეგატის არჩევის შესახებ და მოხსენება ამიერ-კავკასიის დროებით მთავრობის კომისარიატის შედგენის შესახებ.

კრებამ ყრილობაზე დასასწრებლათ აირჩია კ. წერეთელი და არ. ზურაბოვი. ვინაიდან მესამე რაიონს შეეძლო ინსტრუქციის ძალით სამის არჩევა, მიენდო კოლეგატს დაამზადოს მანდატი და მისცეს შესაფერ ამხანაგებს.

ამიერ კავკ. კომისარიატის შესახებ ამხ. პ. კვეკასიძემ ვრცელი მოხსენება გააკეთა, სადაც ადნიშნა ყველა ის პირობები, რამაც ნიადაგი მოუმზადა ახალ კომისარიატის შედგენას.

კრებამ გადასწყვიტა გრიხმათ სრული ნდობა გამოუცხადოს კომისარიატს და ადმოუჩინოს ყოველგვარ დახმარება. **ეპ. კ—ვა.**

ᲯᲐᲠᲘᲡ-ᲙᲐᲪᲗᲐ ᲬᲔᲠᲘᲚᲔᲑᲘ

ჩვენ, 601 ტორბოლის დრუჟინის ქართველი ჯარისკაცები ამდენი ხანია თვალყურს ვადევნებდით ჩვენს პარტიაში მიმხდარ განხეთქილებას—მეუმრავლესეთა მოქმედებას და ეფიქრობდით, რომ ეს დროებითი და შემთხვევითი მოვლენა იყო და დროთ მოგა ორივე ფრაქციები დასამობენ თავიანთ ფრაქციულ ენიანობას და შეეთანხმებიან ნამდვილ მარქსისტულ დროშას ქვეშ, მაგრამ ჩვენი ფიქრი არ გამართლდა. მეუმრავლესეთა ენიანობამ ყოველივე მოლოდინს გადაჭარბა. როცა მუშათა ბელადს ნიე ეორდანია ტაბახს ესროდენ, როცა ეკა წერეთელს, რომელმაც თავისი სიცოცხლე მუშათა კლასს შესწირა და მუშათა საქმისათვის კატორღაში წლეული გაატარა, „მუშათა ინტერესების გამყიდველს, ბურჟუაზიის მოსყიდულს, კონტრ-რევოლიუციონერს“ უწოდებენ, როცა გიორგი პლეხანოვს „შთამომავლობას“ ეკითხებიან; როცა გიორგიანებულ მუშათა ორგანიზაციების გაზეთს „ფრაბოჩაია გაზეტას“ ხურავენ,—ყველა ამის შემდეგ თავის თავს სოციალ-დემოკრატებს უწოდებენ, ჩვენ გაჩერება არ შეგვიძლია და მოვითხოვთ მეუმრავლესეებისაგან, რომ ძველი მთავრობის ბრძოლის მეთოდზე ხელი აიღონ, თორემ ბალი მათაც ადგილს მოგვანიჭებენ, რომელიც ნიკოლოზის მთავრობას ეოუნია.

ჩვენ, ძალით მაცხონე მინისტრებო, რომ ნიე ეორდანიას, ირაკლი წერეთელს, ნ. ჩხეიძეს და გ. პლეხანოვს მუშათა შორის საუკეთესო ადგილი უკავიათ და თუ მათ სიპასუხისმგებლო ადგილებზე ვირჩევთ, ეს იმიტომ, რომ ვიცნობთ მათ, როგორც გამოწრთობილ მებრძოლთ, რომლებმაც საშინელი რეაქციის სუსხი თავის მხრებზე გადიტანეს და გვწამს, რომ რევოლიუციის ჩარხი რომ უკეთესი დატრიალდეს, (რაც სულ ადვილი მოსალოდნელია მეუმრავლესეთა უაზრო მოქმედების წყალობით) ისინი ჩვენ არ მიგვატოვებენ და შეეიარაღებენ. რატომ არ გაწითლდნენ მეუმრავლესენი, როცა თქვენმა დამჭაბებმა ნიკოლოზ მეორის ხელობა იკისრეს და გ. პლეხანოვს „შთამომავლობა“ ჰკითხეს, რატომ ერთი თქვენ გაზეთში ამის საპროტესტო წერილი არ დასტამბეთ? მე არ მჯერა, რომ მეუმრავლესეთა შორის არ იყოს ნამდვილი სოციალ-დემოკრატი და პატიოსანი მუშა, რომელიც არ იზიარებენ ლენინის და კომპ. აზრს და რომლებისთვისაც სიტყვა სოციალ-დემოკრატი მარტო რეკლამა არ არის, ამ ამხანაგებთან მოვითხოვთ შეთანხმების და ერთი ძლიერი ორგანიზაციის შექმნას; იმათთან კი, რომლებმაც დაგმეს მარქსისტული ბრძოლის მეთოდი და ჩვენს პარტიის დამპალი უწოდეს, მათთან ყოველივე კავშირის გაწყვეტას, რომ ისინი ამ „დამპალი“ სახელწოდებით თავიანთ გაზეთებს არ ამშვენებდენ და რადგანაც შთამომავლობაზე თვით იმათ ჩამოგდეს ლაპარაკი, ეხლა ჩვენ, ჯარისკაცები, ვეკითხებით: თქვენ რა შთამომავლობისა ხართ? ჩვენ, როგორც გადაგვეგება, თქვენი ბრწყინვალე შთამომავლობა მომდინარეობს სახელოვან მალინოვსკიდან და ვშიშობთ, აზეფოვშინით არ დაგვირგვინოთ ეს თქვენი სახელოვანი გვარიშვილობა.

601 ტორბოლის დრუჟინის ქართველი ჯარისკაცების მონდობილ. **კ. ჭყონია.**

19 ნოემბერი, 1917 წელი.

კავკასიის მომქმედი ჯარი.

ᲞᲠᲝᲕᲘᲜᲪᲘᲘᲡ ᲪᲮᲝᲕᲠᲔᲑᲐ

ᲖᲐᲥᲐᲗᲐᲚᲘᲡ ოლქში და მის ახლო მდებარე სოფლებში ხდება მეტათ შეშაძრწუნებელი ამბები. შავმა ძალებმა იჩინეს თავი და არა ზოგვენ არავითარ ღონისძიებას, რომ თავიანთ საზიზღარ განზრახვას მიაღწიონ. ზაქათალის მცხოვრებ მუსულმანებს ისევ საათავეში უდგანან ძველი ხავს-მოკიდებული მგელობა, რომელნიც არიან მოტრფიალენი ალა-მაჰმადანის ისტორიისა. და აი კიდეც შეუდგენ მის ასრულებას. გამოდიან შავრაზმელები და წინადადებას აძლევენ ქრისტიან ინგილოებს, თუ არ მიიღებენ მაჰმადის სარწმუნოებას სიკვდილით ემუქრებიან. ამას წინათ რამდენიმე ოჯახს მიადგენინეს სარწმუნოება; როდესაც ქრისტიანმა ინგილოებმა არ იცოდენ ვისთვის მიემართნათ, როგორც იყო, ამ ამბავმა მიაღწია მთავრობის ყურამდე, რისთვისაც დანიშნა კომისია, მაგრამ კომისიის გამოკვლევას არ მოყვა არავითარი განკარგულება და ამითი წაქეზებულნი კვლავ თარეშობენ. მთავრობის იმედით ძალთ გათითრეულმა ქრისტიანმა ინგილოებმა ისევ დაიწყეს ქრისტეს რწმენაზე ცხოვრება. ეს არ მოიწონეს შავრაზმელებმა და მიუცვივდენ მეორეთ, ასტეზეს თოფების სროლა, დახვრიტეს ტყვეთ სახლის კარები, გაირეკეს პირუტყვი და ცარიელზე დასტოვეს ისევაც გალტაკებული ოჯახი. წაქეზებულნი ბით, რომ არ მოყვა მათ მოქმედებას არავითარი სასჯელი, განაგრძობენ შემდეგ უფრო სასტიკ ზომებს. 13 წლის ბიჭუნა შეიყვანეს ტყვეში, გაუკრეს ხელფეხი, გამოსვრეს ყელი და გაირეკეს კამეჩები ურემში შებმულები.

მეორე გლეხი ხნავდა მიწას, წაიყვანეს იქვე ტყეში, გაუკრეს ხელფეხი და გამოსვრეს ყელი. ყელი ქონდა გამოლაღრული და კისერი შემოსერილი ირგვლივ. ყველგამოვრილნი არიან გვარათ ბეკმამედაშვილი და შაფმამედაშვილი. გარდა ამისა განზრახვა აქვთ ჩამოაშორონ სოფლებს მოწინავე პირნი, რომ მით დაიმონონ დანარჩენი ქრისტიანი ინგილონი. ამ რამდენიმე დღის წინათ ჩვენ-ფრენ გზაში ადმასრულებელ კომიტეტის წევრს ნიკოლოზ საკენდაშვილს და გამოასალმეს წუთისოფელს. არ იციან სად და როგორ დაიკარგა ოთხმოცი წლის მოხუცი მღვდელი მიხეილ კუდაშელი. ყოველივე მიღებულმა ზომამ უნაყოფოთ ჩაიარა. ასეთ უნუგეშო მდგომარეობაში არიან ჩაცვივნულნი მთელი ინგილონი ზაქათალის ოლქში. გვეხვეი ვეღარ ვიღებ მინდვრის დასამუშავებლათ, რითაც შიმშილობას ბელს უწყობენ შავრაზმელები. სხვიდან სახლებში ტუსაღათ, ვერ მიდიან ჭირაზე, ტყეში და სხვ. საკრიზა ყურადღება მიეცეს ბალის გაჭრეულს მდგომარეობას. საკრიზა მიღებულ იქნეს უსასტიკესი ზომები ასეთი ხულიგანების წინააღმდეგ.

15 ნოემბერს გამოვემგზავრე ზაქათალიდან თფილისისაკენ. ზაქათალასა და ბელაქანს შუა მოგიჩს აქეთ, ბელაქნიდან მე-8 ვერსზე შეგვიპყრეს ყ ჩ ლ ი ბრბომ. ჩვენი ეტლი გაიტაცეს და შეიყვანეს ტყეში, სადაც დაბურულია ბარდებით ბოლი არე-მარე. რომ მიგვ ყვანეს ადგილს, ცოტათი იმედი მოგვეცა, რადგან ჩვენსავით ტყვეები სხვებიც იყვენ იქ, მაგრამ იმედი მალე გაგვაცრუვდა. სადღაც ფორმაში გამოწყობილები და მილიციონერების ლენტით მკლავზე, შემოგვეგებენ მშიერი მგლებივით და დაგვიწყეს ცემა ვინტოვკების კონდახით, მოითხოვდენ ფულს. თუმცა ყველანი ვასრულებდით მათს ბრძანებას და ფული რაც ვქონდა სულ გადავეცით, ოღონდ ცოცხალი დაგვტოვებთ. მაგრამ ვინ დაგვიჯერა, რომ ჩვენ მეტი ფული არა გვქონდა. გაგვაგიტენეს და გაგვიხარეს. წადეს რაც რამე გვქონდა. ყარაღლებს თან ახლდათ ბელადი ვინმე ბეგთაგანი, რომელიც ამდენდა გამოძიებას: ვინ იყო ჩვენგანი სომეხი და ქართველი. მე დიდი მტკიცება დამჭირდა, რომ მე ქართველი ვიყავი, თუმცა მათთვის სულ ერთია: ქართველი იყავი, გინდ სომეხი. მე მაინც ვერ დავიჯერე ჩემი ქართველობა და ჩამაყენეს სომხებში. არ ვიცი საქმე რითი გათავდებოდა, რომ მე არ გამოვეხსენი ჩემთან მომავალ ლეკებს, რომელნიც დიდი ხვეწნა-მუდარით გამოსახსოვეს ჩემი თავი. ფიცულობდენ, რომ მე ქართველი ვიყავი, მაგრამ მაინც არ სჯერდებოდათ. და ბოლოს სთხოვეს, რომ ეს კაცი ვინც უნდა იყოს გთხოვთ გვაბუქოთო. მათმა თხოვნამ გასჭრა და დავაწყვე თავი ჯალათებს. წართმეული ფულიდან დამიბრუნეს 15 მ., ტანისამოსი არ წაგვართვეს. წამართვეს აგრეთვე ტიკეთ დვინო და 5 გირ. პური. პური ბარათებით იყიდება და ძნელი საშოვნელია. ალბათ ამისთვის დამშეულები მისცვივდენ პურს, დვინოარაყსა და ვისაც რითი მოხვდა სვამდენ, ტიკეთ, ბოთლით და ამოგრილი ვაშლის ჭ ქ ე ბ. მთვრალი, გალეშილები გვანაწილებდენ კატეგორიებით სომხებსა და ქართველებს ცალკე და მუსულმანებს ცალკე. ხუთი კაცი იყო სომეხი, სამი მათგანი სალდათი და ორი მოხუცი. გამოარჩიეს კარგი ცხენებიანი ეტლი და სად წაიყვანდენ იმ საბრალო მაბვერპლეებს, დმერთმა იცის. ვეკოთხეთ, რომ იმათ ცოცხლებმა დაიხსნიან თავი. ასეთ ხუნხუნთა ბობოები აქ ხშირი მოვლენაა, რითაც საფრთხეს უმზადებენ უნუგეშო სოფლებს და თან წინადადებას აძლევენ ქართველ ინგილოებს დასცალონ მათი ადგილი და გადასახლდენ ალაზანს იქით. ნუ თუ დიდხანს მოგვიხდება ყურება ასეთ მდგომარეობაზე? ნუ თუ არ მიიქცევს მთავრობა ყურადღებას ამ მოვლენას?

მეთვალყურე.

ᲛᲐᲙᲘᲯᲕᲐᲠᲘ (გურია). ვაკიჯვრის მოწინავე ჯგუფი შუადამ დაჩაგრული ხალხის ინტერესებს დარაჯით ედგა სათავეში. ნაძირალებს მედგრათ ებრძოდენ და ტყეს სდენ. დიეცა ძველი რეჟიმი და ვაკიჯვრელებმაც მართვა-გამგეობა დემოკრატიულათ მოაწყო. ძველი რეჟიმის ზოგიერთი რაინდები მაინც განაგრძობენ თავისას. ესენი ახლა ცხვრის ტყეშია გაბაყეული ეითომ ხალხს ეულშემატკივრათ მოევლინენ.

აქ ორ წელზე მეტია უფალი სამკითხველო არსებობს. ნაწილი ვაკიჯვრის წევრებისა გაწვეთების კითხვაში დაინტერესებულნიც არიან.

ვაკიჯვრის მცხოვრებლებიც ეულს-ფანტელათ მოდადენ დამფუძნებელ კრების არჩევნებს. მრავალ წლობით დამონებული ხალხი ამ ბრწყინვალე დღის ადტაცებაში მოჰყვა, ერთმანეთს უცქიდენ დანიშნულ ადგილზე წასასვლელათ. ვაკიჯვრის კოოპერატივის დუქანთან წაიყვანა დროშა ფრიალებდა. ეკლესიაზე ზარის რეკა იწყეს, სოფელში ზარის ხმა გუგუნით გაისმოდა ნიშნათ იმისა, რომ დროა შეკრებისა. ხალხმა მარსელიოზის სიმღერით იწყო დენა დანიშნულ ადგილისკენ. პირველი № ს პლაკატები ყველგან გაკრული იყო. რვა საათი შესრულდა, ვაკიჯვრიდან შეკრებილი ხალხი ბახვისკენ დაიძრა სარეფერენდუმის სიმღერებით. ბახვის სკოლის ნაგებობა პლაკატებით, წყვანა ფოთლებით და დროშებით იყო მოწყობილი. ამ ბრწყინვალე ღღეს წადგომოდა დაჩაგრულ-დამონებულ ხალხის ბედ იღბალი.

ᲒᲝᲒᲘᲐ ᲒᲘᲝᲠᲒᲐᲫᲔ.

წერილები რედაქციის მიმართ

ლია ბარათი ფ. ი. ბახარაძეს*).

თქვენ მიწოდებ[illegible] „მოდალტე“ და ეხვ[illegible] [illegible] ჩემს [illegible] [illegible] ჩემის მრავალჯერ თხოვნისა, თქვენ არ ეკამყოფილებთ ჩემს სამართლიანს მოთხოვნას სამმხანაგო სასამართლოში დაამტკიცოთ თქვენი ბრალდება.

ერთხელ კიდევ გთხოვთ გამომაგზავნოთ სამეფიტორო სამართალში და ამ წერილის დაბეჭდვიდან შვიდ დღეში დასახელოთ მეფიტორეები. წინააღმდეგ შემთხვევაში იძულებული ვიქნები უკანვე დაგიბრუნო თქვენი ბრალდება. **ირაკლი კაპანაძე.**

ᲗᲔᲐᲢᲠᲘ ᲓᲐ ᲮᲔᲚᲝᲕᲜᲔᲑᲐ

ᲮᲐᲠᲐᲖᲔᲗᲘ. საოლქო კომიტეტის სასარგებლოთ 5 ნოემბერს თეატრის რეჟისორის ბ. ალ. ორგანიზაციის ინიციატორობით სალ. პალატურსკაიაში წარმოდგენილ იქმნა: „რაც გინახავს ვეღარ ნახავ“. მიუხედავათ იმისა, რომ პიესა ნაჩქარევათ იყო დადგმული, მოთამაშეებმა მოლოდინს გადაჭარბეს როლების პირნათლათ შესრულებით, რითაც საზოგადოებაზე კარგი შთაბეჭდილება დასტოვეს; იყო ნაკლიც, მაგრამ ვერავითარი ნაკლი ვერ დაჩრდილავს იმ სიკეთეს, რაც ამნაირ შრომამ ნაყოფი გამოიღო. აქ ამხ. ბუნტურის, ლ. გონგაძის, ს. კონტრიკაძის და სხ. მეთაურობით მოეწყვათ სათეატრო დარბაზი, სადაც ქართველები, თათრები, სომხები, რუსები და სხ. ძურათ დაკავშირებიან ერთმანეთს და დროგამოშვებით დგამენ წარმოდგენებს. წარმოდგენაში მონაწილეობდენ: ნ. ავალიშვილი, ს. ქოჯაისი, ი. გ. კაპანაძე, ის. ბოხუა, ი. ა. ბატიევი, ვ. მ. ხეთაგური, ცხომარიანი, ჰ. დ. გონგაძე, ი. გასხალია, მ. ვ. ურთმელიძე, ს. კონტრიკაძე, ლ. გ. გონგაძე, ცხომარია, მ. ა. ნურალოვი, ვ. გვალესიანი, ანაბიძე. მალლობის ღირსნი არიან როგორც მონაწილენი აგრეთვე წარმოდგენის მომწყობნიც. წმინდა შემოსავალი დარჩა 1892 მან. სიამოვნებით უნდა ალინიშნოს, რომ ამ ბოლო დროს სპარსეთში მყოფი ამხანაგები დიდის ხალისით და ენერგიით ეკიდებიან ყოველივე კულტურულ საქმეებს. **ი. ეაკეოშვილი.**

*) ვფიქრობთ ამ წერილს, რომელიც „ბრძოლას“ არ დაუბეჭდია კაპანაძისაგან, რითა ამ უკანასკნელს საშუალება მივსცეთ დაიცვას თავისი პროტესტი. **რედ.**

ᲛᲔᲓᲘᲪᲘᲜᲐ

ᲐᲜᲢᲘᲞᲐᲮᲘ

შინაგანი ავათმყოფობანი და ავათმყოფობანი ყურისა, ყელისა, ცხვირისა და თვალისა.

მიღება ყოველ-დღე გარდა უქმეებისა, დღეს 10—12 საათამდე და საღამოს 5—7 საათამდე.

შაბათობით უფასოთ, ბებუთოვის ქ. 26.

ᲔᲥᲘᲛᲘ Კ. Ი. ᲒᲕᲐᲠᲯᲐᲚᲐᲫᲔ

შინაგან და ბავშვთა ხნეულებიანი

ავათმყოფებს მიიღებს ყოველ-დღე საღამოს 5—6 ს., კვირა დღის გარდა.

ქსენოფონტის ქუჩა, № 4, სასტუმრო **ეროპა**-ში გვერდით. ტელეფ. 15—00.

ᲮᲐᲚᲮᲘᲡ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲢᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝᲪᲔᲛᲐᲜᲘ.

(ᲮᲐᲚᲮᲘᲡ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲢᲘᲡ ᲑᲘᲣᲠᲝ, ᲑᲝᲚᲝᲕᲘᲜᲘᲡ ᲞᲠᲝᲡᲞ. № 12).

1. ხ. დ. პ. პროგრამა ქართულათ 10 კ.
2. ხ. დ. ჰ. პროგრამა რუსულათ 10 „
3. ხ. დ. პროგრამა სომხურათ 10 „
4. ხ. დ. პროგრამა თათრულათ 10 „
5. მუნიციპალური პროგრამა რუს. 5 „
6. მუნიციპალური პროგრამა ქართ. 5 „
7. ძირს ხოც. დემ. ბრაკეტი რუს. 20 „
8. ხოც.-დემ. და ქალაქის თვითმართველობა რუსულათ 20 „
9. ეროვნ. წიგნაკი ქართულათ 20 „
10. ოთხი ძმა ქართულათ 35 „
11. კომუნისტური მანიფესტი რუს. 20 „
12. კომუნისტური მანიფესტი ქართ. 25 „
13. დემოკრატიული რეპუბლიკა ქართ. 25 „
14. დამფუძნებელი კრება რუსულ. 25 „
15. ნ. ეორდანია—ნაც. კითხვა ქართ. 80 „
16. კრიტიკა აგრარული პროგრამისა ჰ. მახლოვისა, რუს. ენაზე ფასი 15 „
17. უწყება, მე-6 საოლქო თავყრილობისა (კონფერენციისა) რ. ს.-დ. მ. პ. ქართ. ენაზე ფასი 25 „
18. იგივე უწყება რუსულ ენაზე ფასი 20 „
19. დროებითი წესები ქალაქის ხად. ხმოს. არჩევნებისა ქართ. ფასი 10 „
20. რა უნდათ სოციალ-დემოკრ. რუს. 20 „
21. რა უყოთ მიწას ჰ. მახლოვისა, რუს.
22. საფრანგეთის რევოლიუციაა 1848 წ. ნ. ეორდანიასი ფასი 65 „

ᲘᲒᲘᲜᲓᲔᲑᲐ ᲓᲐ ᲛᲐᲚᲔ ᲒᲐᲛᲝᲪᲐ:

1. ერფურტის პროგრამა კ. კაუცკისა.

ამასთანავე ვაცხადებთ: პროვინციელ ორგანიზაციებს ადეთმობათ, რომლებიც 50 ცალ ნაკლებს არ გამოიწერს ოცი პროცენტი იქ სადაც მაგაეთ არ შეიძლება გაგზავნა, არა მედ ფოსტით უნდა იქნას გაგზავნილი, პროცენტი ეთმობათ 15 კ. მანეთზე. ფული უნდა იქნას წინადაწინ გამოგზავნილი, ფასდაცდებით ბროშურები არავის გაეგზავნება.

ამასანაგებო! გამოიწერეთ ბროშურები, გავრცელეთ ხალხში, რომ ამით საშუალება მოგვეცეს სხვადასხვა ახალი ბროშურები გამოვცეთ და გავავრცელოთ ხალხში.

ფული და წერილები მიიღება შემდეგი ადრესით: Тифлисъ. Бюро областного комитета закавк. организаціи Р. С. Д. Р. П. Головинскій № 12.